

Godam pelnīta atzinība Latvijas Goda konsulei Albertā

Latvijas Goda konsule Albertā Ena Rudovica (vidū) saņem Latvijas vēstnieka Kanadā Kaspara Ozoliņa Atzinības rakstu par ilggadīgo un nozīmīgo goda konsula darbu Albertā. Ar Enu kopā viņas dzīvesbiedrs Thomas Murrle un meita Andrea Murrle. Edmontonas latviešu vārdā Enu sveic Nelda Kononova (pa kr.).

Olimpiskās spēles Francijas galvaspilsētā norisināsies līdz 11. augustam. Olimpiskās spēles notiek ne tikai Francijas galvaspilsētā, bet arī 16 citās vietās, ieskaitot Francijas aizjūras teritoriju Franču Polinēziju. Spēļu programmā ir iekļauti 32 sporta veidi un tiks sadalīti 329 medaļu komplekti.

Parīzes spēlēs Latviju pārstāv 29 sportisti 14 sporta veidos: 3x3 basketbolā, BMX superkrosā un frīstailā, daiļlēcšanā, jāšanas sportā, kalnu riteņbraukšanā, ložu šaušanā, modernajā piecīnā, peldēšanā, pludmales volejbolā, svarcelšanā, šosejas riteņbraukšanā, tenisā un vieglatlētikā. Atklāšanas ceremonijā pa Sēnas upi Latvijas karogu nesa pludmales volejboliste Tīna Graudiņa un 3x3 basketbolists Nauris Mieziņš.

Foto: Latvijas vēstniecība Francijā

Latvijas goda konsuli tiekas Rīgā

Rīgā, Jūrmalā, Cēsīs un Valmierā no 1. līdz 3. jūlijam notika vienpadsmitā Latvijas goda konsulu tikšanās, kuŗā piedalījās gandrīz simts goda konsulu no vairāk nekā 40 valstīm. 1. jūlijā, pirmās dienas noslēgumā, Latvijas prezidents Edgars Rinkēvičs rīkoja pieņemšanu Rīgas pilī.

No ASV bija ieradušies daudzi goda konsuli - Laura Ramane (Ziemeļkalifornija), Uldis Sīpols (Masačūseta), Ahmet Oren (Ņujorkas pavalsts), Jānis Vītols (Ņujorka), John Medveckis (Pennsylvania), Juris Buņķis (Dienvidkalifornija), Andris Bērziņš (Indiāna), Roberts Blumbergs (Ilinoija), Daris Dēliņš (Vermonta), Ēriks Kalniņš (Dienvidflorida), Aivars Ziediņš (Kolorādo), Peter Ragauss (Teksasa). No Kanadas goda konsulu sanāksmē piedalījās tikai Goda konsule Jaunskotijā Ingrīda Šķetris.

Latvijas Goda konsule Jaunskotijā Ingrīda Šķetris tiekas ar Latvijas prezidentu Edgaru Rinkēviču goda konsuliem vēltitajā pieņemšanā Rīgas pilī.

Foto: Ilmārs Znotiņš,
Valsts prezidenta kanceleja

Prezidents Edgars Rinkēvičs pieņemšanā Rīgas pilī uzrunā Latvijas goda konsulus.

Foto: Laura Celmiņa, Ārlietu ministrija

LATVIJA

AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by

Amber Printers and Publishers Ltd.

4 Credit Union Drive, Toronto, ON, M4A 2N8, Canada

We acknowledge the financial support of the Government of Canada

Funded by the Government of Canada

Canada

Latviešu nedēļas laikraksts iznāk sestdienās.

Izdevējs Amber Printers and Publishers Ltd. valdes priekšsēde Skaidrīte Tērauds. Laikraksta atbildīgā redaktore Vita Gaiķe.

Redakcija: 4 Credit Union Dr., Toronto, ON, Canada, M4A 2N8

Redakcijai tiesības manuskriptus īsināt. Neizlietotus materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim. Redakcija anonīmas lasītāju vēstules neievieto; tās var parakstīt ar iniciāļiem vai pseudonīmu, bet rakstītājam redakcijai jāuzrāda pilns vārds un adrese.

Abonēšanas maksa Kanadā 12 mēn. abonements \$ 195, ar pirmās klases pastu \$ 260. ASV - 12 mēn. abonements US \$ 215. Eiropā, Latvijā un citur - 12 mēn. abonements \$ 275.

Sludinājumu maksa:
1 cm vienā slejā - \$ 7.00
atkārtojot 3 reizes un vairāk, 25 % atlaide

Laikraksta abonēšana un sludinājumi - tel. 416-466-1514
Sludinājumu maksām Kanadā pieskaitāms 13 % HST

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiek atkārtots bez maksas. Redakcija neatbild par sludinājumu sniegto informāciju.

Kā saprast, kas ir LABS?

Mācītājs Ģirts Grietiņš aicina tuvoties labajam, nepaejot garām skaistajam sevī

Mūsdienu pasaule ir tik daudzveidīga un mainīga, ka dažkārt ir grūti atrast pamatus un vadlīnijas savai domāšanai vai attieksmei. Pēdējos gadsimtos un gadu desmitos ir piedzīvoti daudzi satricinājumi, kuŗi ietekmē arī veidus, kā reaģējam uz ārpusauli un dažādo križu atbalsim sevī.

Atcerēsimies seno apustuļa Pāvila aicinājumu: **Pārbaudiet visu, paturiet to, kas labs!** (1Tes 5:21) Vispirms tas ir aicinājums nevis izvairīties, bet pārbaudīt un paturēt! Ko pārbaudīt? To, ko pasaule noliek mūsu priekšā. Ko paturēt? – To, kas ir labs. Šķiet ļoti vienkāršs un labs padoms. Kādas perspektīvas tas paver?

Lai apzīmētu labo, Jaunā Derība lieto sengrieķu vārdus *agathos* un *kalos*. *Agathos* nozīmē labo ar uzsvaru uz tā kvalitāti un lietderību, savukārt minētajā Pāvila pantā lietotais *kalos* var norādīt arī uz to, kas ir pievilcīgs, skaists un cēls. Jebkuŗā gadījumā mūsdienu cilvēkam būtu lietderīgi ieklausīties senās pasaules atziņās, kas vēlējas meklēt to, kas ir *labs, patiens un skaists*. Mūsdienu relatīvisma un individuālisma laikmetā nevajadzētu vadīties tikai pēc modīgām idejām, bet censties arvien saskatīt, kas ir nepārejošs, vērtīgs un mūžīgs. Kā atgādināja modernisma kritiķis angļu rakstnieks un teologs Klaivs Steiplzs Lūiss: *“Viss, kas nav mūžīgs, ir mūžam novecojis.”* (All that is not eternal is eternally out of date.) — C.S. Lewis, *The Four Loves*)

Ir tik daudz jaunu ideju un vārdu, kas cenšas aprakstīt mūsu laikmetu. Nevajadzētu pārprast: es necenšos kritizēt kādu ideju vien tādēļ, ka tā ir jauna vai modē, bet vēlos teikt, ka, izvērtējot kādu ideju vai tendenci, nepietiek vadīties pēc tā, vai tā ir jauna vai veca. Ir vajadzīgi citi kritēriji, lai pārbaudītu, kas ir labs.

Mūsu laiks tiek dažkārt saukts par postmodernu, pēc-kristietības, pēc-faktu vai pēc-patiesības laikmetu. Šādi nosaukumi, protams, ir mēģinājumi aprakstīt to, kas notiek pasaulē un sabiedrības procesos, bet te ir svarīgi nepazaudēt sevi un savu attieksmi. Lai saprastu un pietuvotos “labajam”, mēs nedrīkstam uz to lūkoties tikai no malas. Līdzīgi uz savu laikmetu un patiesību (kas ir viens no labā kritērijiem) nav jāskatās tikai kā uz kādu objektu ārpus mums. Kā atgādinā filozofs Arnis Rītups “Tie, kas par savu laiku domā kā par objektu, kuŗš nav atkarīgs no viņu prāta un domāšanas, mēdz runāt par “pēcpatiesības” laikmetu, pat nepacensoties noskaidrot, kā

iespējams tādā mērā pazaudēt patiesību, nerunājot nemaz par nonākšanu aiz vai pēc tās.” Centīsimies nenonākt arī pēc vai aiz labā, jo pat tie, kas sludina visu vērtību relatīvismu (“katram sava patiesība”; “katram savs labais”), tomēr praktiskā ētikā un ikdienā sagaida, ka citi pret viņiem izturēsies vismaz ne sliktāk, kā viņi paši izturas pret apkārtējiem.

Pāvila sludinātais princips *Pārbaudiet visu, paturiet to, kas labs!* ir pielietojams daudzās jomās, piemēram, reliģiju dialogā vai kristietības mijiedarbībā ar dažādu kultūru mantojumu. Latviešu gadījumā tās vispirms ir mūsu kultūras un folkloras atziņas, ko glabā tautas dziesmas.

*Visi man labi ļaudis,
Kad es pate laba biju;
Visi mani naidenieki,
Kad es naida cēlejiņa.*

(23906-0)

Daudz laba piedāvā mūsu pašu latviešu valoda. Domājot par labo, varam apcerēt tādus latviešu vārdus kā *labestība*, *labsirdība*, *labvēlība* un *labprātība*.

Kā būt labam iepretī citādam un citām kultūrām un reliģijām? Šajā ziņā ir svarīgi izvairīties no galējībām. Viena galējība būtu teikt, ka tikai man vai mūsu baznīcai ir vienīgā un galējā taisnība un patiesība. Šādi mēs izslēgtu un palaistu garām visu to labo, ko varam atrast citās tautās un tradīcijās. Otra galējība būtu pārspīlēts plurālisms, saskaņā ar kuŗu visi ceļi un visas reliģijas pēc būtības ir vienādas

Eiropas Komisiju turpinās vadīt fon der Leiena

(LETA) Eiropas Parlaments (EP) 18. jūlijā ar pārliecinošu balsu vairākumu uz atkārtotu pilnvaru termiņu Eiropas Komisijas (EK) prezidentes amatā ievēlējis Urzulu fon der Leienu.

Fon der Leienai, lai tiktu apstiprināta amatā, bija nepieciešama vismaz 361 balss, taču par viņu nobalsoja 401 no 720 EP deputātiem. ●

Zīle atkārtoti ievēlēts EP viceprezidenta amatā

(LETA) Par vienu no Eiropas Parlamenta (EP) priekšsēdētājas vietniekiem otrā vēlēšanu kārtā pārvēlēts pašreizējais EP viceprezidents Roberts Zīle (NA), informēja deputāta pārstāvis Kārlis Būmeisters.

Zīle līdz šim ir vienīgais Baltijas valstu deputāts, kuŗš ievēlēts atbildīgajā amatā.

Zīle uzsver, ka ir gandarīts un pateicīgs par EP deputātu atkārtoti doto uzticību un tādējādi arī vērtējumu par iepriekš paveikto.

“Strādāšana šajā amatā ir ļāvusi izmantot politisko ietekmi Latvijai svarīgākajos jautājumos un tos aizstāvēt efektīvāk, nekā to ļautu viena ierindas deputāta balss. Viceprezidenta amats ļauj iegūt plašāku gan to cilvēku loku, ar kuŗiem vēlos sadarboties, gan arī to, kuŗi vēlas sadarboties ar mani, tādējādi paplašinot

politisko vilkmi un ietekmi, kas ir izdevīga Latvijai un Baltijai, kuŗas intereses vienmēr cenšos aizstāvēt,” norāda Zīle.

Par EP priekšsēdētāju uz vēl vienu pilnvaru termiņu 16. jūlijā ar ļoti pārliecinošu balsu vairākumu ievēlēta Roberta Metsola, kas pārstāv konservatīvo Eiropas Tautas partiju (EPP).

Par Metsolu balsoja 562 no 720 deputātiem, kas bija pulcējušies uz pirmo jaunā EP sasaukuma sēdi.

Metsola, kas pārstāv Maltas Nacionālistu partiju, kuŗa darbojas lielākajā EP frakcijā, šo amatu ieņems nākamajos divarpus gadus.

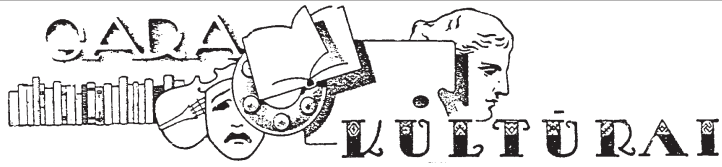
Metsola bijusi EP deputāte kopš 2013. gada.

Par EP priekšsēdētāju pirmo reizi viņa tika ievēlēta 2022. gada 18. janvārī pēc tam, kad, atrodoties amatā, mira viņas priekštecis Dāvids Sasoli, kuŗš pārstāvēja sociālistus.

Metsola bija pirmā no Eiropas Savienības (ES) institūciju vadošajām personām, kas 2022. gadā pēc krievijas atkārtotā iebrukuma apmeklēja Ukrainu, un viņa atkārtoti aicinājusi bloka dalībvalstis sniegt Kijivai lielāku militāro palīdzību. ●

un visas ved pie tā paša Dieva. Pievienojoties šādai pieejai, riskējam pazaudēt to īpašo un neatkārtājamo, ko atrodam Bībeles atklāsmē.

(Turpinājums 13. lpp.)

Paskatīties uz dabu no cita skatu punkta

“Esmu laimīgs, ka man ir iespēja paust savas sajūtas gleznojot! Gleznošana palīdz man paskatīties uz dabu un pasauli no cita skatu punkta. Gleznojot baudu krāsu burvību un iespēju attēlot pasauli tādu, kādu to redzu es!”

Tā saka Jelgavas gleznotājs Jānis Kalniņš, kuŗš vairākus vasaras mēnešus Sv. Trīsvienības baznīcas torņa galerijā 9. stāvā rāda savus darbus, dodot izstādei nosaukumu “Dabas melodijas”. Protams, lasītāji plašā pasaulē viņu var nepazīt, ja vien neatceras manis rakstītos Jelgavas Mākslinieku biedrības Pavasaŗa izstāžu apskatus. Tajos pēdējos gados allaŗ pieminēts arī viņš, Jānis Kalniņš.

Gleznotājs ir labākajos gados – ņogad oktobrī atzīmē 60 gadu jubileju. Viņa biogrāfija ir visai vienkārša. Mākslinieka tēvs nāk no Limbaŗu

pusē, kam, kā savulaik ikvienam PSRS dzīvojošam jauneklim, bija jānodod dienētpadomju armijā. Puiŗus parasti izsvaidīja pa visu plaŗo valsti, tādēļ latvieŗu zēns nonāca senā Krievijas pilsētā Kļina Mas-kavas apgabalā, tur samīlējās meitenē un apprecējās. Viņu dēls te gāja skolā, bet vēlāk vēlējās, varbūt romantikas mudināts, saistīt savu dzīvi ar lidmaŗināŗ, tādēļ devās apgūt aviācijas inŗeniera profesiju aviācijas institūtā tālajā Irkutskā Sibīrijā. Taču kopš bērnības puiŗi pievilka arī gleznošana. Studējot notikumi saveda viņu kopā ar mākslinieku no vietējā mūzeja, kuŗš bija pirmais skolotājs glezniecībā. Jānis iestājās Irkutskas mākslas vidusskolā, kuŗu beidza 1985. gadā. Kopš tā laika glezniecība kļuva par nozīmīgu viņa dzīves sastāvdaļu, lai arī ar ko ikdienā nodarbojās.

Janis Kalniņš. Baikāls. 1980.

Smieklī rokas stiepiena attālumā no sāpēm

Iznācis Arvja Vigula stāstu krājums

Izdevniecība “Orbīta” laidusi klajā rakstnieka Arvja Vigula prozas krājumu “Fermi paradokss”.

Arvis Viguls (1987) ir latvieŗu dzejnieks, tulkotājs un atdzejojājs, ņurnāla “Strāva” redaktors. Četrus dzejas krājumus autors, Ojāra Vācieŗa prēmijas, Dzintara Soduma balvas, Annas Dagdas prēmijas, divkārtējs LALIGABA un Dzejas dienu balvas laureāts. Vigula dzeja atdzejota un publicēta vairāk nekā 20 valodās, izdotas izlases spāņu, vācu, horvātu un poļu valodā. Regulāri piedalās starptautiskos literāturā festivālos,

2017. gadā iekļauts Eiropas desmit daudzsoloŗāko autoru sarakstā.

“Fermi paradokss” ir Vigula debija prozā. Grāmatā sakopoti pēdējos piecos gados tapuŗi stāsti. Kā skaidro krājuma ieskaņā citētās Vikipēdijas rindas, “Fermi paradokss ir acīmredzama neatbilstība starp varbūtības aprēķiniem par ārpuszemes civilizāciju eksistēšanu un zinātnisku pierādījumu trūkumu par kontaktiem ar šādām civilizācijām.”

Autors Arvis Viguls par krājumu saka: “Grāmatas nosaukums, protams, ir metafora. Teju visi stāstu varoņi

Mākslinieks Jānis Kalniņš izstādes atklāšanā.

Visi foto: Māris Brancis

Pārceldamies uz Latviju, liktenis viņu saveda kopā ar Īru Rozentāli, kuŗa aicināja viņu piedalīties Bauskā rīkotajos plenēros. Viņas sniegtie padomi atraisīja Jāni Kalniņu. Viņš kļuva brīvāks, pārliecinātāks motīvu un krāsu pielietojuma izvēlē. Viņu piesaista gan lauku ainava, gan jūra, daudz glezno klusās dabas, bet viņu interesē arī portrets, ar ko nācis klajā pēdējā Jelgavas Mākslinieku biedrības Pavasaŗa izstādē. Tajā Jānis Kalniņš izlika apskatei sava dēla Raimonda ļoti jūtīgu ģimētni.

Gleznotājs ir izteikts realists, kam īstenības attēlojums pēc iespējas tuvāks dabai ir ārkārtīgi būtisks. Viņš ņe neatļaujas improvizēt vai uztiept apkārtnei savu skatījumu. Gribas teikt, ka tāpat viņš negrasās būt Dieva vietā, kuŗš radījis ik mīļu brīdi redzamo pasauli. Jānim svarīgas ir detaļas, kas papildina precīzi uztverto dabas attēlojumu.

Pēdējā Ģederta Eliasa balvas izstādē 2023. gadā par lauku temu jelgavnieka uzgleznotais Bēŗes upes motīvs piesaistīja skatītāju uzmanību, un viņi to izcēla citu vidū, tādējādi gleznotājam piešķīra skatītāju balvu. Arī Jelgavas novads atzina viņa ainavu par savas atzinības cienīgu.

Izstāde Sv. Trīsvienības baznīcas tornī ļauj ieraudzīt Jāņa Kalniņa rokraksta attīstību

kopš mākslas skolas beigšanas 1985. gadā līdz mūsdienām, atklājot viņa daiŗrades virzību patiesuma virzienā un parādot gleznotāja skatupunktu uz dabu.

Māris Brancis

Jānis Kalniņš. Latvijas ainava. Bēne. 2023.

Jānis Kalniņš. Bērze. 2023.

Arvis Viguls
Fermi paradokss

darināti, lai gan ir Vigula debija prozā. “Fermi paradokss” ir valodiski un strukturāli noslīpēts, emocionāli spēcīgs

un bieŗi pārsteidzoŗs krājums, kas aizkustinās ne tikai viņa dzejas cienītājus vien.”●

Zane Volkinŗteine

Anna Dagda

Pārvērtība

*Saule karsta un grūta
Izēd ziedus un saknes,
Izdeŗ mākonī sausu,
Nenokrīt lāse.*

*Akmens kraupainā dūre
Neatlaizdama tura,
Vidū starp versmi un klinti
Dzīvība sītas un sāp.*

*Pārsķrien vasara bula,
Mēneŗains rudenis laiŗas
Akmenskalns dziļumos
vērties
Neuzminams un maīgs.*

*Kalngalā apse jauna,
Gaismas pilna un grezna,
Zelta dālderiem drebrot,
Pati no sevis spīd.*

Latvijas eiroparlamentāriešiem bažas par Ungārijas lēmumu ļaut krievijas pilsoņiem iebraukt ES

(LETA) Vairāki ziņu aģentūras Leta aptaujātie Latvijas eiroparlamentārieši pauž bažas par Ungārijas lēmumu atļaut krievijas un baltkrievijas pilsoņiem iebraukt Eiropas Savienībā (ES) bez drošības pārbaudēm.

Eiropas Parlamenta (EP) deputāte Sandra Kalniete (JV) norādīja, ka pirms pusgada ES pārtrauca līgumu ar krieviju par visiem vīzu atvieglojuma režīmiem, kādi vēl bija saglabājušies. Viņa uzsvēra, ka tagad ikvienam krievijas pilsonim, iebraucot Šengenas zonā, ir jāiziet cauri pamatīgai drošības kontrolei. Eiroparlamentāriete skaidroja, ka tas tiek darīts tāpēc, ka aizvadītā gada laikā notikušie sabotāžas akti un dažāda cita veida ļaunprātības ir tiešs drauds Eiropas pilsoņiem. Runa ir par veikalu aizdedzināšanu, slepkavībām, gan dažādām citām "operācijām", kas sistemātiski arvien pieaugoša apmērā tiek īstenotas Eiropas teritorijā. Viņasprāt, ļaujot iebraukt Ungārijas teritorijā ar nacionālo vīzu "it kā" viesstrādniekiem no baltkrievijas un krievijas, Ungārija faktiski

apdraud visu ES, jo Ungārija robežojas ar septiņām valstīm, no kurām sešas ir bloka dalībvalstis, bet septītā ir Ukraina. Kalniete skaidroja, ka caur šīm sešām valstīm praktiski visā ES teritorijā bez kādas kontroles var nokļūt gan sabotieži, gan spiegi, gan propagandisti, gan naudas kurjēri. Viņa uzsvēra, ka mēs atrodamies kaŗa situācijā - Ukrainas teritorijā notiek kaŗš, savukārt krievija ir skaidri paziņojusi, ka tās īstenais pretinieks ir NATO un ES.

Pēc Kalnietes paustā, 2. augustā EK iekšlietu komisāre Ilva Johansone nosūtījusi Ungārijai vēstuli, kurā viņa prasa paskaidrojumu. "Bīstami, ka paskaidrojuma sniegšanai ir dotas vairākas nedēļas. Komisāre gaida atbildi 19. augustā, taču pēc tam sekos lemlšanas laiks, ko darīt tālāk. Vēstulē Ungārija ir brīdināta, ka, ja tā šo lēmumu neatceļ, ES rīkosies saskaņā ar Šengenas noteikumiem," teica politiķe. Viņa arī atzina, ka iespējas panākt tūlītēju ietekmi ir ierobežotas. Kalniete sacīja, ka var sniegt skaļus paziņojumus par Ungārijas izslēgšanu no

Šengenas zonas, taču juridiski tas nav tik viegli izdarāms. EP deputātes ieskatā, ir divi iespējamie risinājumi. Viens no tiem ir robežkontroles atjaunošana uz Ungārijas robežas. Tas praktiski nozīmē, ka ir jāatjauno robežkontroles punkti, taču tam ir nepieciešams finansējums, kas varētu būt liela nasta sešām ES dalībvalstīm. Otrs risinājums varētu būt Ungārijas izsniegto nacionālo vīzu neatzīšana Šengenas teritorijā, taču, lai to izdarītu, ir jākontrolē, kas iebrauc Šengenas teritorijā.

EP deputāts Rihards Kols (NA) atzīmēja, ka imigrācijas politika ir katras dalībvalsts kompetence, tomēr tā ir dalīta ar ES. Viņasprāt, šādi tiek radīti vārti, caur kuriem ar dažādiem "izdomātiem tēliem" krievija var Eiropā iesūtīt sava slepenā dienesta darboņus. Kols klāstīja, ka pēc šādiem gadījumiem tālu nav jāmeklē, Krievijas drošības iestāžu aģenti siro pa ES, nogalinot gan opozicionārus, gan režīmam nevēlamus cilvēkus.

Eiroparlamentārietis Reinis Pozņaks (AS) uzsvēra, ka Ungārijas lēmums rada

lielus riskus. Viņasprāt, tāda ir krievijas stratēģija un taktika - civīliedzīvotāju un tūristu aizsegā iesūtīt citās valstīs dažādus "militāri orientētus" cilvēkus. Politiķis norādīja, ka Ukrainā 2014. gadā to sauca par "tūristu desantu". Pēc Pozņaka paustā, riski ir lieli, sevišķi Baltijas valstīm un Somijai.

EP deputāts Mārtiņš Staķis (P) atzina, ka parakstījis iniciatīvu, ar kuŗu EP tiek aicināts aktīvi pieņemt nostāju šajā jautājumā. Viņasprāt, nav šaubu, ka Ungārijas lēmums rada drošības draudus Eiropā, jo ar darba vīzām ES var iebraukt tai nevēlami cilvēki un veikt zināmas darbības pret Eiropu. Politiķis norādīja, ka viņš piekrīt Polijas ārlietu viceministra Vladislava Teofila Bartoševska viedoklim, ka Ungārijai pašai ir jātieks skaidrībā, kuŗā pusē tā vēlas būt - ES un NATO, vai arī kādā

citā pusē.

70 Eiropas Parlamenta (EP) deputāti parakstījuši vēstuli ar aicinājumu apturēt Ungārijas dalību Šengenas zonā, vēsta tīmekļa izdevums "Politico".

"Mēs aicinām Eiropas Komisiju (EK) steidzami rīkoties, lai izmeklētu Ungārijas lēmumu, jo tas var radīt nepilnības un potenciāli apdraudēt Šengenas zonas vispārējo funkcionēšanu un tās kā pilsoņu drošas telpas lomu," teikts vēstulē, kuŗas iniciatori ir Čehijas deputāte Danuše Nerudova un Lietuvas deputāts Petrs Auštrevičs.

"Ja Ungārijas valdība atsakās mainīt savu politiku, Komisijai un visiem ES pārstāvjiem vajadzētu apšaubīt Ungārijas klātbūtni Šengenas zonā, ieviešot jaunus pasākumus Eiropas pilsoņu aizsardzībai, cita starpā, ja nepieciešams, jaunas pārbaudes uz Ungārijas robežām," teikts vēstulē.●

"Baltijas antifašistu" krimināllietā apsūdzētais Staņislavs Bukains aizbēdzis uz krieviju

(LETA) 21. jūlijā ar SUP dēli šķērsojot Zilupes upi, no Latvijas krievijā nelikumīgi ir nokļuvis organizācijas "Baltijas antifašisti" krimināllietā apsūdzētais prokremliskais aktīvist Staņislavs Bukains ar meitu. Robežas šķērsotāji tika aizturēti krievijā un Valsts robezsardze (VRS) ir pieprasījusi krievijas pusei oficiālu informāciju par personu statusu šajā valstī. Policijā ir sāks kriminālprocess par mazgadīga bērna nolaupīšanu. Bērns ir izsludināts starptautiskā meklēšanā, kā arī ziņojums par to ir iekļauts "Interpola" datubazē un krievijas iestādēm caur "Interpolu" ir nosūtīts pieprasījums informēt par bērna atrašanās vietu un pieņemtajiem lēmumiem, norādīja policijā.

Aptuveni nedēļu pēc nokļūšanas krievijas teritorijā prokremliskais radikālis Staņislavs Bukains sniedzis interviju Kremļa telekanālam "Russia Today". Šajā materiālā Bukains stāsta, ka bijis spiests pamest Latviju un meklēt politisko patvērumu krievijā.

Neliels intervijas fragments publicēts sociālajos tīklos, kadros redzams arī īss mirklis, kuŗā Bukains kopā ar meitu Moniku Bukaini uz SUP šķērsro robežu.

Bukainam tiesāšanas process Latvijā vēl nebija sācies, jo krimināllietā joprojām turpinās pirmstiesas izmeklēšana.

Pērn oktobrī prokurātūra

cēlusi apsūdzības sešiem Latvijas valstspiederīgajiem par noziedzīgās organizācijas "Baltijas antifašisti" vadīšanu un piedalīšanos šīs organizācijas pastrādātajos noziegumos. Jau tobrīd trīs no personām bija izsludinātas meklēšanā.

Minētās personas ir prokremliskā aktīviste Tatjana Andrijevica, Aleksandrs Žguns, Bukains, Sergejs Vasiļjevs, Viktorija Matule un Romans Samuļs.

Jau iepriekš izskanējis, ka Samuļs ir pārcēlies uz dzīvi baltkrievijā, kur propagandas medijiem kritizējis Latviju. Vasiļjevs presē minēts kā "Baltijas antifašistu" līderis, kuŗš arī uzstājies kremļa kontrolētajos propagandas medijos un acīmredzot arī atrodas ārpus Latvijas.

Izmeklēšanas gaitā VDD ir konstatējis tādas "Baltijas antifašistu" noziedzīgās darbības kā neizpauzamu ziņu nelikumīga vākšana par norisēm Latvijā ar nolūku nodot tās krievijas spēcīniem, krievijas izvērsta kaŗa Ukrainā slavināšana un attaisnošana, kā arī finanču līdzekļu un citu resursu vākšana agresorvalsts krievijas armijas atbalstam Ukrainā.

Dienests ir konstatējis arī noziedzīgās organizācijas izplatītus aicinājumus iesaistīties Ukrainā notiekošajā kaŗa darbībā krievijas pusē.●

Okupācijas mūzejs ieguvis vietnes "Tripadvisor" atzinību

(LETA) Latvijas Okupācijas mūzejs saņēmis pazīstamās tīmekļa vietnes "Tripadvisor" atzinību kā viens no populārākajiem tūristu apskates objektiem Latvijā, informēja mūzeja pārstāvji.

"Tripadvisor" sertifikātu mūzejs saņēmis divus gadus pēc ekspozīcijas atklāšanas Latviešu strēlnieku laukumā 2022. gada vasarā. Sertifikāta iegūšana nozīmē, ka mūzejs

iekļauts to 10% apskates objektu kategorijā, ko novērtē ceļotāji visā pasaulē.

Pēc mūzeja aplēsēm, ekspozīciju divos gados apmeklējuši ap 170,000 viesu. Kopumā šajā laika posmā Okupācijas mūzeju un "Stūŗa māju" ir apmeklējuši teju 280,000 apmeklētāju. Lielākā daļa jeb 65% no apmeklētājiem ir ārvalstu tūristi, kas bijuši no 120 valstīm.

Okupācijas mūzejs un tā veidotā ekspozīcija "Stūŗa māja" Brīvības ielā ieņem otro un trešo vietu ceļotāju atsauksmēs, vērtējot visus Latvijas mūzejus un apskates vietas.

Pirmajā vietā ierindojies Melngalvju nams, liecina informācija "Tripadvisor" mājaslapā.●

Latvijas EP deputātiem plašākā pārstāvniecība Ārlietu komitejā

(LETA) Latvijas Eiropas Parlamenta (EP) deputātiem plašākā pārstāvniecība būs Ārlietu komitejā, informēja EP preses sekretārs Latvijā Jānis Krastiņš.

Latvijas EP deputāti būs pārstāvēti 12 komitejās.

Roberts Zīle (NA) būs trīs komiteju loceklis - Transporta un tūrisma komitejā, Nodokļu jautājumu komitejā un Ekonomikas un monetāro lietu

komitejā.

Ivars Ijabs (LA) - Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas loceklis, Sandra Kalniete (JV) un Rihards Kols (NA) strādās Ārlietu komitejā. Kols un Vilis Krištopāns strādās Starptautiskās tirdzniecības komitejā.

Reinis Pozņaks (AS) darbosies divās komitejās - Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejā un Drošības

un aizsardzības komitejā.

Mārtiņš Staķis (P) strādās Reģionālās attīstības komitejā un būs komisijas loceklis. Nils Ušakovs (S) būs Budžeta komitejas un Lūgumrakstu komitejas loceklis un Inese Vaidere (JV) strādās Starptautiskās tirdzniecības komitejā un Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejā.●

Latviešu karavīrs Otrā pasaules karā šķel vai saliedē Latvijas sabiedrību?

Diskusija sarunu festivālā LAMPA 5. jūlijā Cēsīs

LAMPA šogad notika jau desmito reizi, un tā ir vieta, kur ikviens var piedalīties, lai brīvā gaisotnē uzzinātu un sarunātos par Latviju, Eiropai un pasaulē būtiskiem jautājumiem.

Otra pasaules kara nopiedums vēl šodien, 21. gadsimtā, ietekmē lēmumus Latvijā un pasaulē. Jautājums par labajiem un sliktajiem šajā karā joprojām šķel sabiedrību, jo daļa latviešu karavīru cīnījās Vācijas okupācijas karaspēkā, bet daļa padomju okupācijas armijā. Un šo karavīru pēcnācējiem ir savi atbalstītāji un noliedzēji. Ideoloģiskais slogs ir klātesošs, ja ne oficiālā valsts līmenī, tad ikdienas dzīvē gan.

Vai latviešu karavīrs Otrā pasaules karā šķel vai saliedē Latvijas sabiedrību? – Meklējot atbildes uz šo sarežģīto, daudzslāņaino jautājumu, Latviešu karavīru piemiņas biedrība "Lestene" 5. jūlijā sarunu festivālā LAMPA Cēsu pils parkā rīkoja diskusiju.

Sarunu vadīja Daugavas Vanagu priekšnieks Aivars Sinka, un tajā piedalījās Latvijas Valsts prezidents (2019-2023)

gas konvencijas pārkāpums. Šī kara nozieguma rezultātā Latvijas cilvēkresursu zaudējumi bija milzīgi - abas okupācijas varas mobilizēja gandrīz desmito daļu Latvijas pilsoņu. Aptuveni 70,000 (40%) no viņiem krita kaujās. Ap 37,000 (20%) nosūtīja uz Gulaga noietnēm. Un aptuveni 23,000 (ap 13%) pēc gūsta rietumos vispār neatgriezās Latvijā. Abu pušu karavīri pārstāvēja visas Latvijas tautības un sociālos slāņus.

Latviešu karavīrus abās pusēs iesauca prettiesiski; viņi bija upuri, jo abās pusēs kritušo un ievainoto skaits bija milzīgs. Kad karš beidzās, šo karavīru liktenis krasī atšķīrās, jo atšķirīgs bija arī viņu statuss un tiesības pie dažādām varām un dažādās sabiedrībās.

Lai vienotos par Latvijas nākotni, ir jāvienojas par tās pagātnes izpratni. Nopietns šķērslis sabiedrības integrācijai Latvijā ir vienotas vēstures interpretācijas trūkums. Pēc gandrīz 80 gadiem no šo karavīru likteņstāstiem būtu laiks beidzot gūt mācību un atrast pamatu kopējai sabiedriskai atmiņai!

Jāņus. Tas viņus vienoja. Un tas ir labs pamats šodienas diskusijai.

Latviešu ietekme un izvēle Otrā pasaules karā

Egils Levits vērtē, ka latviešu ietekme reālajā karā iznākumā bija nekāda, nulle. Latvieši Otrā pasaules karā piedalījās ļoti intensīvi, lielākoties piespiedu kārtā un ar ļoti lieliem zaudējumiem, bet bez jebkāda rezultāta.

Šie lieli zaudējumi abās pusēs rāda, kā mēs šodien varam mācīties no pagātnes kļūdām un to, kādā veidā mums reāli raudzīties uz pasaules kopējo politisko, militāro, ekonomisko pasaules situāciju - un jāatrod pareizais ceļš, kurp iet.

Iesauktajiem toreiz nebija īstas izvēles. Izvēle bija tikai daļēji brīvprātīgi kolaborēt ar vienu vai otru okupācijas režīmu (turklāt jāatceras, ka kolaborācija ir sekundāra parādība, tā iespējama tikai tad, ja ir okupācija). Un šodien mēs varam izvēlēties, kā raudzīties uz mūsu vēsturisko atmiņu, kā šo laiku ietvert mūsu kopējā priekšstatā par latviešu vēsturi.

Vēsturiskā atmiņa

Mārtiņš Kaprāns uzsver, ka sociologu vidū ir rezervēta attieksme pret jēdzienu – vēsturiskā atmiņa, jo tā ir savstarpēji izslēdzošā, sevī ietverot divas pilnīgi nesavienojamas lietas - vēsturi, kas pretendē uz nemitīgu pagātnes izvērtēšanu un tiekšanos uz patiesību, un sabiedrības atmiņu, kas ir dabiski tendēta nostiprināt vienu neapšaubāmu, centrējošu patiesību.

Sabiedrības atmiņa nav akmeņi iekalta, tā mainās. Katrs politiskais spēks definē savas attiecības ar pagātni. Jāatceras, kā 16. marts Latvijas politiskajā elitē tika vērtēts 90. gadu vidū un kā to uztvēra 2000. gadu sākumā. Un tagad atkal šī uztvere mainās.

Atmiņu režīms, ko iedibina valdošās politiskās partijas kopā ar pilsonisko sabiedrību, demokrātiskā valstī ilgākā laika posmā ir pakļauts pārmaiņām. Tāpēc, runājot par sabiedrisko jeb kolektīvo atmiņu, jāņem vērā spēlētāji, kas šo atmiņu veido.

Diskusijā festivālā LAMPA piedalās (no kr.) sociologs Mārtiņš Kaprāns, bijušais Latvijas prezidents Egils Levits un vēsturnieks Valdis Kuzmins.

Pozitīvais mērķis

Valdis Kuzmins akcentē, ka karā jebkuŗš karavīrs cīnās par savu dzīvību, un jebkuŗas izdzīvošanas neatņemama sastāvdaļa ir radīt pozitīvu mērķi, kāpēc mēs šeit kaŗojam. Ļoti viegli ir radīt mērķi, pret ko cīnīties - abos pasaules kaŗos bija skaidrs, pret ko cīnījās latviešu kaŗavīrs, taču viņam nebija gluži skaidrs, par ko viņš cīnījās.

Ja nav pozitīva mērķa, tad kaŗavīrs to pats sev rada. Ja Ādolfs Hitlers būtu uzvarējis Otru pasaules kaŗu, tad Latvijas valsts nebūtu, visticamāk nebūtu arī latvieši. Tomēr 15. SS Latviešu brīvprātīgo artilērijas pulka kaŗavīri cieši ticēja brīvai Latvijai un bija gatavi mirt par šo mērķi.

Kaŗā, ārkārtīga stresa un izdzīvošanas apstākļos, cilvēkiem ir tiesības sev radīt mērķi, par ko cīnīties. Un pēc kaŗa leģionāri jau meklēja citu pozitīvu mērķi.

Egils Levits turpina domu, uzsverot, ka leģionāru atmiņas par pozitīvo mērķi dzīvoja tālāk. Tāpēc jānodala objektīvā situācija un šo kaŗavīru subjektīvā nostāja. Leģionāriem subjektīvais pozitīvais mērķis bija brīva Latvija, taču tiem, kuŗi kaŗoja krievijas pusē - laikam tomēr ne. Un tas atšķir abos svešajos kaŗaspēkos kaŗojošo latviešu subjektīvos mērķus.

Valdis Kuzmins uzdod jautājumu - kas ir brīva Latvija? Toreiz katrs ar to saprata ko citu. Vai tā ir brīva telpa, kuŗā vairs nav vāciešu? Vai tā ir brīva demokrātiska Latvija, kādā mēs šodien dzīvojam? Tas ir ļoti svarīgs jautājums.

Diemžēl no 70,000 iesauktajiem sarkanajā armijā gandrīz nemaz nav saglabājušās subjektīvās atmiņas, kas vēlāk nav cenzētas un piefrizētas, gandrīz nav saglabājušās dienasgrāmatas, minimāli saglabājušās vēstules. Līdz ar to trūkst subjektīvā vērtējuma, un tas noteikti nav prezentējams

no socioloģijas viedokļa.

Mārtiņš Kaprāns uzsver - skatoties no šodienas pozīcijām, ir milzīgs kārdinājums piedēvēt lielus politiskus motīvus kaŗavīriem, kuŗi visbiežāk kaŗoja piespiedu kārtā, katru dienu un stundu riskējot, ka viņus nošaus, un kuŗi vispirms kaŗoja, lai izdzīvotu. Te ar vērtējumu būtu jābūt ļoti piesardzīgam.

Noteikti nevajadzētu mītoģizēt un apgalvot, ka abu pušu kaŗavīri cietuši konkrētas lielas idejas vārdā. Lai gan te jānodala - daudzi armijā vai partizānos iesaistījās patriotisku ideju vārdā, piemēram, Stompaku purvā aizgāja veselas ģimenes. Viņi cīnījās arī katrs par sevi, savu kailo dzīvību un savu ģimeni. Protams, pakausī elpoja arī nesen demontētā valsts, atgādinot par morāliem mērķiem un uzstādījumiem. Tur nav tikai plakana politiska bilde, tur ir ļoti daudz dažādu slāņu. Noteikti jārunā par latviešiem, kuŗi kaŗā bija iesaistīti dažādās pusēs, un to, kā mēs šodien šīs dažādās puses mēģinām pieņemt.

Valdis Kuzmins papildina, ka šie latviešu kaŗavīri, mūsu vectēvi, izdzīvoja par mums, lai mēs piedzimtu un varētu te būt.

Ieva Freinberga

(Turpinājums nākamā numurā)

Vēsturnieks Valdis Kuzmins salīdzina divas 1943. gada Jāņu fotogrāfijas - 15. SS Latviešu brīvprātīgo artilērijas pulks svin Jāņus Jelgavā, savukārt sarkanās armijas 43. gvardes latviešu strēlnieku divīzija Krievijas vidienē.

Egils Levits, vēsturnieks Valdis Kuzmins un sociologs Mārtiņš Kaprāns.

Fakti

Ievadā Aivars Sinka iepazīstina ar sausiem, bet reizē šokējošiem faktiem par latviešu kaŗavīriem Otrā pasaules kaŗā.

Aptuveni 110,000 Latvijas pilsoņu iesauca Vācijas okupācijas karaspēkā un vismaz 70,000 - padomju okupācijas armijā. Abiem bija vienlīdz traģisks liktenis. Mobilizācija okupantu bruņotajos spēkos bija kara noziegums, IV Hā-

Vienojšie Jāņi

Valdis Kuzmins komentē divas 1943. gada 23. jūnija fotogrāfijas uz lielā ekrāna - kaŗavīri ar Jāņu vainagiem galvā. Vienā bildē 15. SS Latviešu brīvprātīgo artilērijas pulks, kas Jāņus svin Jelgavā, un otrā - sarkanās armijas 43. gvardes latviešu strēlnieku divīzija Krievijas vidienē.

Neatkarīgi no formastērpa un tā, kāds autoritārs režīms komandēja vienu vai otru armiju un kāds bija definētais kara iznākums, šie kaŗavīri uzskatīja par svarīgu svinēt

Katrs saņemtais dolars paveic brīnumu lietas

Latvijas Universitātes fondam lieli projekti un uzticīgi mecenāti

Latvijas Universitātes fonds aizvadītajos XVI Latviešu Dziesmu un Deju svētkos Kanadā uz Toronto atbrauca ne tikai ar informāciju par fonda darbību, bet atveda brīnišķīgo Latvijas Universitātes Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultātes jaukto kori "Aura" ar diriģentu Edgaru Vītolu un komponistu un mūziķi Raimondu Tigulu.

ment Fund) Kanadā. No šī brīža visiem Kanadas latviešiem, kas vēlas ziedot LU fondam, būs iespēja saņemt nodokļu atlaides kvītis. Kanadas latvieši, paturiet to prātā gada beigās, kad vēlaties nodokļos maksājamo naudu novirzīt vērtīgiem projektiem, kas ieguldījumu nesīs vēl daudzus gadus uz priekšu!

Baiba Ebuliņa piebilst, ka

eiro mēnesī, studenti to ļoti novērtē."

Atbalsta grupas ārpus Latvijas

Braucot tālo ceļu uz Ziemeļameriku, LU fonda darbinieces vispirms apmeklēja ASV, Čikāgā un Ņujorkā tiekoties ar mecenātiem, ciemojoties Gažezera Vasaras vidusskolā. Viesošanās reizei ir arī taustāmi rezultāti – Kārlis Šteinmanis pēc sarunas noziedoja USD 10,000. Daļa no šīs naudas novirzāma basketbola izlasei, daļa biznesa inkubatoram.

Ziedojumi mēdz būt ļoti interesanti. Mecenāts Jānis Priedkalns Austrālijā, piemēram, ziedoja savu Ferrari, ar ko viņš piedalījās 1957. gada Deitonā rallijā. Jānis Priedkalns gan pats auto arī pārdeva un naudu noguldīja LU fonda kontā Austrālijas latviešu kredītsabiedrībā.

Baiba Ebuliņa papildina, ka valstīs, kur ir lielāks ziedotāju skaits, fonds mēģina atvērt kontus vieglākai sadarbībai. Piemēram goda konsuls ASV Džons Medveckis kopā ar ASV latviešiem palīdzēja nodibināt "Friends of University of Latvia", kas ļoti veiksmīgi darbojas. To atbalsta arī Roberts Blmbergs Čikāgā, ALA priekšsēdis Mārtiņš Andersons, Andris Ramāns Sanfrancisko, Vaira Pelēķis Sietlā, Guna Mundheima Ņujorkā, Pēteris Ragaušs Teksasā.

Arī šajā braucienā uz Toronto tiek likti pamati atbalsta grupai, pirmie palīgi jau zināmi - Roberts Klaiše un Kaspars Reinis.

Interesanti un vērtīgi projekti

"Zinātnieki runā savā valodā, mums jātulko, lai mecenāti saprot, kam tas ir vajadzīgs," saka Baiba Ebuliņa. Fonds ir sagatavojis uzskatāmas kartītes par projektiem, kas tika arī dalītas dziesmu svētku laikā. Drīzumā fondam būs jauna mājaslapa ar īsiem video, kur pētnieki sabiedrībai saprotamā valodā stāstīs par saviem projektiem.

Fonda apgrozījums gadā ir vairāk nekā miljons eiro līdz pusotram miljonam. Apmēram puse no tā iet studentu atbalstam, puse projektiem.

Šogad LU Botāniskajā dārzā paveikts vērienīgs projekts

LRDF valdes priekšsēdis Roberts Klaiše un kasieris Elmārs Bērziņš paraksta sadarbības līgumu ar LU fondu.

– uzstādītas laistīšanas iekārtas deviņos hektāros zemes, tam tika novirzīti 400,000 eiro.

Tomēr Botāniskajam dārzam ir vēl vajadzīgs atbalsts kādam ļoti interesantam projektam. Baiba Ebuliņa stāsta: "Latvijā ir selekcionārs Jānis Rukšāns. Viņš savās mājās Raiskumā ir izveidojis pasaulē lielāko krosu kolekciju ar ļoti reti eksemplāriem. Ir plānots kolekciju pārvest uz Botānisko dārzu, lai tā būtu pieejama plašākai sabiedrībai. Līdz ar to nepieciešams iekārtot speciālas siltumnīcas, laistīšanas sistēmu. Projekts izmaksātu apmēram 200,000 eiro. Ja kāds ziedotu visu nepieciešamo summu, tad siltumnīcas varētu nosaukt mecenāta vārdā.

Laila Kundziņa stāsta par programmu Nobela prēmijas laureāts 2050, kas izveidota Latvijas Universitātes talantīgāko un daudzsoļošāko studentu atbalstam, ar mērķi līdz 2050. gadam izaudzināt Latvijas pirmo Nobela prēmijas laureātu. Šajā kontā tikko ienācis ziedojums no Universitātes absolventa 250 eiro apmērā, un tas viss tiek likts kopā, lai savāktu nepieciešamos 500,000 eiro.

Projektu ir ļoti daudz, un mecenāti norāda, kam viņi vēlas

fondam izveidojās arī tālāka sadarbība ar vienu no ziedotājiem. Divu mēnešu projekts, kur katru dienu veica mērījumus, uztaisīja salas maketu un savāca 200 kg dažādus paraugus – ūdeni, iežus. Atveda uz Latviju un padalījās ar ķīmiķiem, biologiem, mediķiem.

Fondam šajā gadā arī lieli plāni, atzīmējot Misiņa bibliotēkas 500 gadu jubileju. Universitātes bibliotēka ir vecāka nekā Latvijas Nacionālā bibliotēka. Mērķis ir šo bibliotēku celt saulītē, padarīt pieejamāku interesentiem. Pašlaik šīs bibliotēkas vērtīgie ekspozīti, kā piemēram, Krišjāņa Barona Dainu skapis, atrodas Nacionālajā bibliotēkā.

Nav aizmirsta arī kultūra

Projektiem piesakās Latvijas Universitātes zinātnieki, protams, viņi visi pārsvarā ir saistīti arī ar kādu citu institūciju. Baiba Ebuliņa paskaidro, ka Latvijas valsts ir salīdzinoši maza un LU ir lielākā universitāte, tā aptver daudz jomas, tai ir liela ietekme uz Latvijas attīstību, līdz ar to LU fonda atbalsts tiek svarīgiem zinātniskiem projektiem. Viņa

LU fonda izpilddirektore Laila Kundziņa pasniedz atzinības rakstu XVI Latviešu Dziesmu un Deju svētku Kanadā Rīcības komitejas priekšsēdei Selgai Apsei.

ziedot. Ļoti daudz vērtīgu projektu ir medicīnā, piemēram, vēža, Alcheimera slimības pētniecībā, arī dabaszinātnēs, fizikā. Laila Kundziņa izceļ vienu projektu – ekspedīciju uz Antarktīdu, kur kopā ar LU fondu piedalījās vairāki atbalstītāji. No šī projekta

atzīst, ka vienīgā joma, kas paliek ārpusē, ir kultūra un māksla, tomēr tūlī skaidro, ka nav pilnīgi aizmirstas arī tās, minot mecenātus Mundheimu ģimeni, kuŗi ziedojuši naudu, lai Rakstu mājā varētu atvērt izstāžu zāli. Lielisks piemērs (Turpinājums 7. lpp.)

LU fonda pieņemšanā dziesmu svētkos Toronto Latvijas vēstnieks Kanadā Kaspars Ozoliņš, LU fonda valdes priekšsēdētāja Baiba Ebuliņa un komponists Raimonds Tiguls.

Saspringtās dziesmu svētku dienās tikos ar LU fonda izpilddirektori Lailu Kundziņu un LU fonda valdes priekšsēdētāju Baibu Ebuliņu, lai vairāk uzzinātu par fonda darbību un mērķiem. Par fonda lielajiem plāniem jau dzirdējām pieņemšanā, ko LU fonds rīkoja esošiem un topošiem mecenātiem (skat. rakstu "Latvijas Universitāte ir Latvijas kalve" LA. Nr. 29 8. lpp.), sarunā vairāk pievērsāmies cilvēciskajam faktoram. Aiz katra ziedojuma ir kāds cilvēks, ar kuŗa atbalstu ir iespējami gan lielāki, gan mazāki projekti, gan stipendijas studentiem, gan sapņu piepildīšanās.

Pieņemšanas laikā tika pasniegti fonda atzinības raksti vairākiem fonda atbalstītājiem, tajā skaitā arī dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdei Selgai Apsei un vicepriekšsēdim Jurim Ņeniņam. Gan Laila, gan Baiba īpaši izceļ lielisko sadarbību ar Kasparu Reini gandrīz gada garumā, plānojot un kārtojot kuŗa braucienu, gan ar Pēteri Špelu, palīdzot pieņemšanas rīkošanā. Fonda pārstāves ļoti priecīgas un pateicīgas par Latvijas vēstnieka Kanadā Kaspara Ozoliņa atsaucību un pieņemšanas atklāšanu.

Laila Kundziņa stāsta, ka svētku laikā tika veikts viens ļoti nozīmīgs solis, fondam parakstot līgumu ar LRDF (Latvian Relief and Devel-

opment Fund) Kanadā. No šī brīža visiem Kanadas latviešiem, kas vēlas ziedot LU fondam, būs iespēja saņemt nodokļu atlaides kvītis. Kanadas latvieši, paturiet to prātā gada beigās, kad vēlaties nodokļos maksājamo naudu novirzīt vērtīgiem projektiem, kas ieguldījumu nesīs vēl daudzus gadus uz priekšu!

katrs saņemtais eiro vai dolars palīdz paveikt brīnumu lietas. Viņa saka: "Pusi no mecenātu ziedojumiem mēs dodam stipendijām izcilākiem studentiem, lai viņi var pilnvērtīgi nodoties mācībām un iegūt labu izglītību. Otra puse aiziet zinātniskiem projektiem, un tie arī ir ļoti vērtīgi, tiek pētītas nozīmīgas lietas gan medicīnā, gan dabaszinātnēs. Lai projekti dabūtu financējumu, ir jāiztur liels konkurss. Lielākais ziedotājs Latvijā ir Mikrotīkls, un viņi paši arī iesaistās lēmumu pieņemšanā par līdzekļu novirzīšanu projektiem."

Nepieciešamās summas šķiet lielas, bet gan Laila, gan Baiba mierina, ka ikkatrs ziedojums ir novērtēts, tie tiek likti kopā, lai atbalstītu labus projektus. "Daudzi mazi ziedojumi rada lielas summas," saka Baiba Ebuliņa.

Ziedotāji, kas operē ar mazākām summām, ļoti bieži ziedo stipendijām. Laila Kundziņa paskaidro: "Lielākais vairums ir izcilības stipendijas gan bakalauriem, gan maģistriem, gan doktoriem. Ir arī sociālā stipendija. Bez tam 15 stipendijas katru gadu tiek piešķirtas no ienākumiem no diviem LU ziedotiem īpašumiem Kr. Barona ielā Rīgā (testaments rakstīts 1943. gadā, 90. gadu sākumā tas tika izpildīts). Stipendija ir 220

Atceroties Pirmo vispasaules latviešu ārstu kongresu

Pasniegtas LĀZA un LMF stipendijas Latvijas jaunajiem ārstiem un studentiem

21. jūnijā Latvijas Ārstu biedrībā Skolas ielā 3 notika svinīgs sarīkojums, veltīts Pirmā vispasaules latviešu ārstu kongresa 35 gadu jubilejai, kurā tika pasniegtas arī Latvijas Medicīnas Fonda un Prof. Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendijas Latvijas jau-

najiem ārstiem un studentiem. Prof. Dainis Krieviņš (LMF viceprezidents Latvijā) pasniedza Latvijas Medicīnas Fonda *Zariņu stipendijas* astoņiem izciliem kolēģiem. Prof. Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendijas astoņiem medicīnas studentiem pasniedza Latviešu

ārstu un zobārstu apvienības (LĀZA) vicepriekšsēde prof. Daina Dreimane.

Zariņu stipendijas 2024. gadā saņēma Dr. Kaspars Šetlers, Dr. Ilze Seržante, Dr. Andra Krūmiņa, Dr. Kristers Āboliņš (viņa prakses iespējas Melburnā palīdzēja organizēt

Prof. Bertrams Zariņš, Dr. Mārtiņš Malzubris, prof. Haralds Jansons, prof. Iveta Golubovska un Dr. Modris Ciems 2024. gada 21. jūnijā.

LMF stipendiāti 2024 un viesi. Dr. Reinis Jansons, Dr. Estere Jansone, Dr. Kristers Āboliņš, Dr. Andra Krūmiņa, Dr. Kaspars Šetlers, prof. Bertrams Zariņš, Dr. Kamena Kaidaka, Dr. Ilze Seržante, Dr. Evelīna Stepiņa, Roberts Kārklīšs un prof. Dainis Krieviņš.

Prof. Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendiāti 2024 un viesi. Dr. Edīte Lazovska, Dr. Annemarija Linaresa, Anastasija Solodjankina, Dr. Jānis Vētra, prof. Jana Pavāre, Dr. Kamena Kaidaka, Katrīna Terehova, Arnis Birze, Afrodīte Jankovska, Kristians Patrijuks, prof. Daina Dreimane, Kirills Kopiks un Artūrs Niedrītis. Anna Lauva diemžēl nevarēja būt klāt.

prof. Andis Graudiņš Austrālijā), Dr. Evelīna Stepiņa, Dr. Reinis Jansons un Dr. Estere Jansone. Zariņu stipendiju studentiem šogad saņēma Roberts Kārklīšs. Trīs stipendiāti saņēma arī īpašu balvu – Dr. med. Raimonda Sīmaņa grāmatu “Pasaule mikrobu acīm”.

Profesora Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendiju vecāko kursu studentiem ieguva Kirills Kopiks (LU/5 kurss); Afrodīte Jankovska (LU/5 kurss); Anna Lauva (LU/5. kurss); Anastasija Solodjankina (RSU/6. kurss); Kristians Patrijuks (LU/5 kurss) un Arnis Birze (RSU/6. kurss), bet veicināšanas stipendiju - Katrīna Terehova (LU/4. kurss) un Artūrs Niedrītis (RSU, 5.kurss). Arnis Birze saņēma arī īpašu balvu no Dr. Edītes Lazovskas – prof. Ilmāra Lazovska grāmatu “Klīniskie simptomi un sindromi”.

Aicināto viesu vidū bija Pirmā vispasaules latviešu ārstu kongresa organizatori un dalībnieki. Svinīgajā sarīkojumā sveica prof. Haraldus Jansonu kā vienu no kongresa or-

ganizātoriem, LĀB prezidente Dr. Ilze Aizsilniece viņam pasniedza Latvijas Ārstu biedrības augstāko apbalvojumu – goda zīmi CILVĒCĪBAS LAIKS (*Tempus Hominis*). Prof. Jānis Vētra teica skaistu un vērtīgu apsveikuma runu par prof. Haraldus Jansona lielo ieguldījumu traumatoloģijas un ortopēdijas un biomechanikas attīstībā Latvijā. Ar savām atmiņām par pirmā kongresa laiku dalījās tā organizatori: prof. Bertrams Zariņš, kurš bija ieradies Latvijā tieši šī notikuma dēļ, prof. Viesturs Boka un Dr. Uldis Līkops.

Nav iespējams pārvērtēt Pirmā vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīmi Latvijas medicīnā un arī brīvās Latvijas vēsturē. Kongress atvēra Latvijai vārtus uz medicīnu pasaulē un trimdas latviešiem ceļu uz Latviju.

Paldies Latvijas Ārstu biedrībai par viesmīlīgo uzņemšanu un paldies Initai Āboliņai par ceļojumu mūzikas pasaulē kopā ar akordeona skaņām!

Kamena Kaidaka
LĀZA un LMF
administrātores Latvijā

Katrs saņemtais dolars paveic brīnumu lietas

(Turpinājums no 6. lpp.)
ir komponista Raimonda Tigula atvešana uz dziesmu svētkiem, nodrošinot, ka viņa radītās dziesmas skan arī Kanadā.

Par šī brīnišķīgā komponista ceļu uz Toronto ir atsevišķs stāsts. Baiba Ebuliņa piemin, ka pazīst Raimonu Tigulu jau vairākus gadus un zina, ka viņš ir interesants cilvēks, ļoti daudzpusīgs – var labi uzstāties, runāt, dziedāt. Viņa turpina: “Arī korim “Aura”, ko nolēmām atvest uz svētkiem, ir interesanti ar viņu sadarboties. Šīs sadarbības rezultātā koris uzstājās ar īpašu koncertu Tigulkaļnā. Bez tam Raimondam Tigulam bija iespēja atvest uz Kanadu ne tikai ko-

dziesmas, bet arī savu klasisko mūziku.”

Par koņa un komponista atvešanu uz svētkiem fonds ir pateicīgs mecenātam, kurš gan vēlas palikt anonims. Šī privātpersona, ļoti cienījams Latvijas uzņēmējs, noziedoja 70,000 eiro šim mērķim. Baiba Ebuliņa uzsver: “**Ļoti priecājamies, ka liels atbalsts ir no ārzemju latviešiem, kas ir vairāk pieraduši ziedot, dot atpakaļ. Lepojamies, ka mecenātu kultūra sākas arī Latvijā. Cilvēkiem domāšana lēnām mainās. Mēs cenšamies fonda lietu populārizēt, projektus izcelt, lai piesaistītu arī Latvijas cilvēku uzmanību un mecenā-**

tu kustība stiprinātos.”

Interesants ir arī stāsts par to, kā mecenāts izvēlējās šo koņa “Aura” projektu. Baiba Ebuliņa stāsta, ka tikusies ar mecenātu un piedāvājusi viņam dažādus zinātniski pētnieciskus projektus, biznesa inkubatora projektus un šo minējusi gandrīz kā pēdējo. Bet tieši tas mecenātam iepaticies vislabāk. “Atceros savus studiju gadus, studentiem tas būs tik labs piedzīvojums,” teicis mecenāts.

Viegli sadarboties, laba reputācija

Laila Kundziņa uzsver: “Fondam ir tik daudz pro-

jektu pieteikumu, jo ar mums ir viegli strādāt. Mēs esam samazinājuši birokratiju līdz minimumam. Vairāki projekti ir tādi, kur ir jaunas idejas. Šie projekti citur nevar dabūt financējumu, jo viņiem nav iestrāžu, bet mēs piešķiram atbalstu arī šādiem projektiem. Piemēram viens no šādiem projektiem, kurā bija iesaistītas divas slimnīcas, divi institūti un fakultāte, trīs gadu laikā saņēma 80,000 eiro un tad spēja no Eiropas Savienības fondiem piesaistīt vēl pusmiljonu eiro. Tādā veidā fonds deva šim projektam labu atspērienu, ko viņi citur nekur nevarēja saņemt.”

Laila Kundziņa arī piemin, ka fonds ļoti rūpējas par reputāciju un caurspīdīgumu. Reizi gadā mecenātiem tiek

izsūtītas finanču atskaites, lai redz kur līdzekļi izlietoti. Fondam ir spēcīga valde un revidenti, ko ievēl Universitātes padome.

Runājot par šī ceļojuma uz Ziemeļameriku rezultātiem, LU fonda darbinieces atzīst: “**Esam gandarītas, jo esam satikušas daudzus cilvēkus. Tie slavē fondu, saka paldies par labo darbu. Sabiedrība ļoti novērtē arī koņa atvešanu.**” Laila Kundziņa atgādina, ka jebkurš, kas brauks uz Latviju, mīļi aicināts pieteikties fondā, un viņam tiks izkārtotas ekskursijas pa Universitātes jaunajām ēkām Pārdaugavā, pat uzvedot uz Universitātes jumta.

Vita Gaiķe

Juris svētkos

Svētki ir klāt

Juris Ķeniņš atskatās uz svētku rīkošanu un norisi

Jau ir rakstīts, kad sākas XVI Latviešu Dziesmu un Deju svētki rīkotājiem: par tiem sāk domāt piecus gadus pirms 2024. gada svētkiem. Bet kad svētku dalībniekiem un svētku viesiem? Vai no pirmā mēģinājuma, gatavojot svētku repertuāru – tas varētu būt ap gadu pirms svētkiem? Svētku viesiem varbūt tikai sākas, ierodoties viesnīcā vai uz pirmo sarīkojumu. “Oficiāli” svētki bija no 4. līdz 7. jūlijam, bet tikpat oficiāli bija pasākumi pirms tam: Kuģīša izbraukumi, Koņa meistarklase, Garīgās mūzikas kopkoņa mēģinājums un Džeza vakars Jazz Bistro. Arī bija agrākminētie sarīkojumi “Ceļā uz svētkiem”, kuŗi sākas jau 2023. gada septembrī.

Neatceros reizi, kad neesmu bijis kādā veidā svētku dalībnieks, ne tikai Kanādā, bet arī ASV un Latvijā. Nē, tagad atceros gan: kā mazs puika ar brāli izturējām neiedomājami garu un garlaicīgu koncertu ellīgi karstā Varsity Arena – izturējām tikai, jo bija apsolīts saldējums. Protams, tajos laikos bērns ņēma visur līdzī, un visas iespējamās aukles noteikti arī bija koncertā. Šodien, par spīti mūsu mokām pirms 65 un vairāk gadiem, ļoti novērtēju bērnu sarīkojumus un jūsmoju, ka vairāki mūsu pašu mazbērni devoja līdzī (aizkulisēs) varenā Tautas deju lieluzvedumā. Mūsu dejojātāju un sabiedrības nākotne!

Rakstu tad no da-

lībnieku perspektīvas: kad bija mans svētku sākuma punkts? Vai koņa mēģinājumā Sidrabenē, lietainā Jāņu (bet Jāņi 29. jūnijā) rītā? (Vai varbūt līdzīgi lietainā mēģinājumā Tērvetē nedēļu agrāk?)

Maija Kovaļevska apbūra klausītājus gan Garīgās mūzikas, gan Klasiskās mūzikas, gan arī Kopkoņu koncertā.

Foto: Astrīde Sīlis

Sidrabenē ieradās 100+ dziedātāji, bet baumas klīda, ka būšot vēl dziedātāji no Valmieras, kuŗi arī piedāvās daļu no Sidrabenes vakara programmas. Vairums dziedā-

Jurim prieks redzēt, ka mazbērni jau dejo, kaut arī vēl pagaidām tikai tribīnēs.

Foto: Deanna Ķeniņa

Toronto lidostā ieradies komponists Raimonds Tiguls (vidū blakus Jurim Ķeniņam) un Vidējās paaudzes deju kopa “Radi” no Aizkraukles.

Foto: Kitija Tigula

tāju, protams, no Toronto un Hamiltonas, bet arī daži mēroja tālāku ceļu: no Montreālas un Otavas, no ASV (pat no Kalifornijas), un arī viesi no Brazīlijas (kuŗus portugāļu valodā sveica Bonnie un Andrejs Buņķi, kuŗi savā laikā daudz gadus dzīvoja Rio de Janeiro), Luksemburgas un Zviedrijas.

Man ienāca prātā foršais Gunāra Ordellovskas skaņdarbs pūtēju orķestrim “Valmierieši nāk”, kas skanēja 2013. gada Dziesmu svētkos Latvijā – ir vērts sameklēt YouTube ierakstu Domā laukumā no apvienotā pūtēju ansambļa. Skaņdarbs man skanēja galvā, sagaidot dzelteno autobusu, un vairāki tā rīta diriģenti sveica vid-

zemniekus un viņu diriģentu Mārtiņu Klišānu. Lasītāji noteikti pazīst Mārtiņu kā vairāku cepuru vilcēju: Rīgas Doma koņa skolas Zēnu koņa ilggadējais diriģents, 2018. gada Dziesmu svētku Latvijā Noslēguma koncerta mākslinieciskais vadītājs un skaista tenora balss īpašnieks – balsi, kuŗu dzirdēsim arī svētkos Toronto. Mārtiņš arī palīdzēja 150 kanadiešiem sagatavoties uz simtgades svētkiem, vadot brīnišķīgu koņa nogali Toronto.

Jāņi nosvinēti divas reizes, atgriezāmies mājās uz pēdējiem darbiem pirms svētkiem

– nākamais pienākums sagaidīt komponistu Raimonu Tigulu un kundzi Kitiju lidostā. Raimonds Tiguls bija ļoti sagaidīts viesis, Latvijas Universitātes fonda atbalstīts, un bijām ielikuši ne tikai viņa skaņdarbus katrā programmā, bet arī viņu pašu pie klavierēm un ar savu īpatnējo instrumentu “hang” (instruments no Šveices, pamatots uz Karību salu eļļas bundžu perkusijām). Bet, lidojums atcelts – nabaga komponists bija “spiests” pavadīt vēl vienu jauku vakaru Sanfrancisko (un jūsmoja par atrasto restorānu).

Nākamā dienā vēl viens no daudziem svētku sarežģījumiem: mēģinājums ar soprānu Maiju Kovaļevsku Sv. Jāņa baznīcā (jā, pat strādājām Kanadas valsts svētkos!) un tad steidzīgi uz lidostu – cerēju, ka mēģinājums neieilgs, jo gribēju laikus satikt aizkavējušo maestro. Nevajadzēja rūpēties: kaut bija zināmas bailes zāgēt savu čellu ar tik izcilu mākslinieci (tā nav mana ikdiena), biju labi sagatavojies un agrāk pat spēlējis uzdotās Pēteņa Vaska tautsdziesmu apdares (šoreiz ar flautisti Ilonu Kudiņu un pianistu Rūdolfu Ozoliņu). Maija Kovaļevska, protams, ir “dīva”, bet viņa nav nekāda “dīva” slik-

tākā nozīmē. Viņa ir burvīgs cilvēks, laipna pret visiem līdzstrādniekiem un ar viņu ļoti viegli sadarboties, viņai aicinot un uzklausot ieteikumus no saviem izpildītāju kolleģiem. Kā čellists es varētu zāgēt stundām, bet dziedātājiem tiešām ir jāuzmanās ar saviem instrumentiem. Tomēr viņas skaistā un, varu teikt, milzīgā balss (kuŗa spēj piepildīt pat vislielākos operas namus bez apskaņošanas) lika baznīcas griestiem trīcēt – kas par burvīgu piedzīvojumu, un nedaudz nožēloju, ka mēģinājums ritēja tik veikli, ka bija arī ļoti īss.

Tad vēja ātrumā uz lidostu – 1. jūlijā nebija satiksmes, un laikus ierados satikt Tigulus. Bija ieradies arī deju grupa no cita virziena: Vidējās paaudzes deju kolektīvs “Radi” no Aizkraukles, un, jo man

(Turpinājums 15. lpp.)

Svētku orķestri profesionāli diriģē Latvijas Nacionālās operas orķestra diriģents Farhads Stāde.

Foto: Astrīde Sīlis

Daļa no brīnišķīgā svētku orķestra – čelli un altvijoļes.

Foto: Astrīde Sīlis

Juris Ķeniņš diriģē kori mēģinājumā Sidrabenē.

Foto: Marlene Kasbar

Rainis, Aspazija, Skalbe un Ziedonis izgaismo Saulaines grāmatu klētiņu!

Izcils devums Sv. Jāņa draudzes Toronto Saulaines grāmatu klētiņai

Nesen, pirms nule notikušajiem Toronto dziesmu svētkiem, 2x2 latviešu jauniešu semināra organizētāji atkal izvēlējās Saulaini, kur rīkot š.g. semināru. Tāpat kā pēdējo reizi pirms 5 gadiem, atkal pirms iepriekšējiem Toronto dziesmu svētkiem 2019. gadā, izvēlēta vide bija ideāla ne tikai daudzajām ievirzēm un nodarbībām (kur nu vēl upes un dabas maģija!), bet arī deju un kožu mēģinājumiem, gatavojoties do-

Lampa godinot Raini, Aspaziju, Skalbi un Ziedoni.

ties no Saulaines uz Toronto. Pirms tam pēdējā 2x2 nometne Kanadā tika rīkota Saulainē 1985. gadā. Kā vienmēr, jaunieši jutās izcili sagatavoti lielajām uzstāšanās dziesmu svētkos, kā dziedot, tā dejojot.

Kopš 1964. gada, kad ASV tika rīkota pirmā 2x2 nometne, nolūks ir bijis tas pats: lai veicinātu pašlepnumu par latvisko identitāti, uzsvērot valodu, vēstures izpratni, tradīcijas, paplašinātu latviešu

draugu pulku, izvirzītu mērķniecīgu iesaistīšanos vietējā latviešu sabiedrībā, vienalga kur tā būtu, un attīstīt saites ar šodienas Latviju.

Šogad 2x2 atzīmēs 60. jubilejas gadu!

Saulaine savus mīļi gaidītos ciemiņus - jauniešus, lektorus un vadības loku - atkal sumināja ar milzu klāstu (vairāk nekā tūkstošiem!) rūpīgi izmeklētu grāmatu, kas tieši jauniem cilvēkiem varētu interesēt:

folklorā, etnografijā, valoda, vēsture, dzeju grāmatas un vēl! Visas grāmatas arī bija zemāk nocenotas, lai jaunieši varētu vieglāk atļauties. Tomēr ienākums Saulainei par grāmatām pa 2x2 laiku bija \$3,500 septiņās dienās! Kopienākums Saulainei pa šiem 24 gadiem ir pārsniedzis \$225,000 — viss inventārs ziedots, viss darbs brīvprātīgu talcinieku veikts un viss ienākums Saulainei par labu! Jauns cilvēks no Latvijas jautāja: “Kā tas varētu būt, ka tūkstošiem grāmatu, gleznu, rotu

ir ziedotas? Kas tās ziedo?” Bija jāpaskaidro par diasporas sabiedrības vēsturi, seno un ciešo sadarbošanos un vēlmi izpalīdzēt, kā ziedotājam, tā saņēmējam, tā pircējam. Otrs jaunietis, vecvecāki no Latgales, meklēja visu literatūru latgaļu valodā. Cits gribēja visu par senām rotām un to darināšanu, cits latviešu tautas deju pamācības ar pavadījumiem, cits Rūdolfā Blaumaņa stāstus, cits pilno 11 sējumu komplektu “Latviešu kaņavīrs Otrā pasaules kara laikā”, ko viņš jau sen esot meklējis — visu un vēl Saulaine varēja piedāvāt!

Nu par to izgaismoto grāmatu klētiņu - un kas ar to?

Savā 24. gadā klētiņa gaida

Vitrāžists Mārtiņš Puteņš pasniedz paša darinātu lampu Kristīnei Stivriņai.

visu latviešu autoru darbus, kā arī darbu pircējus — protams, Raiņa, Aspazijas, Skalbes un Ziedoņa utt.! Tie tagad ir izgaismoti un īpaši izcelti ar rokdarbnieka, vitrāžista, 2x2 apmācītāja, Ņudžersijas pavastī, ASV, dzīvojošā ilggadējā 2x2 darbinieka (40 gadus!) Mārtiņa Puteņa interesanto mākslas objektu – lampu, dāvinājums grāmatu klētiņai. Apcievojot Saulaini uz pēdējo 2x2 nometni 2019. gadā, viņš jau tad bija iespaidots no masīvā grāmatu klāsta, uzsvērot, cik viņš ir dedzīgs vitrāžists UN lasītājs, cieši apvienojot šīs divas intereses vienā meistariģi gatavotā lampā. Viņu zīmīgi sajūsmināja tas, ka viņš uzgāja, ka klētiņā varēja viegli sameklēt nekur citur nepieejamas grāmatas. Mārtiņš savā īpašumā bija

Mārtiņš savā darbnīcā.

Visas Māriņa Puteņa fotografijas

laimīgs iegādāties pulkveža Viļa Januma sarakstīto “Mana pulka kauju gaitas” ar pulkveža paša rakstītu sveicienu un aktuālo parakstu, Saulainei ieņemot cienījamu ziedojumu par šo reto grāmatu. Tādi ir tie brīnumi, kas tiek noziedoti Saulaines grāmatu klētiņai! Mēs tik ļoti pateicamies par ziedojumiem, pircējiem un talciniekiem.

Prombraucot pēc semināra, nupat pavasarī iesvētītais jauneklis no ASV izstāstīja savu laimi, atrodot tūkstošiem latviešu grāmatu. Viņš atstāstīja, ka viņam iesvētībās dāvināja, pēc paša lūguma, daudz latviešu grāmatu. Pirkumi Saulainē zīmīgi kuplināja viņa bibliotēku — viņš bija svētlaimē! Mēs arī, paplašinot jauniešu zināšanas - tas bija Saulaines grāmatu klētiņas mērķis, atkal piedāvāt tīkamas grāmatas 2x2 laikā.

Jo, kā jau sen skaidri zināms:

Saulainē mums (tikai) labi klājas!

Kristīne Kirsch-Stivriņa

705-424-6226

Stivriņš2020@gmail.com

www.saulaine.com

Saulainē astoņas izteismīgas sēnītes!

Visi foto: Kristīne Stivriņa

Diasporas dzirksteles alfabēta krustcelēs

Rakstnieku cēliens XVI Latviešu Dziesmu un Deju svētkos Kanadā

Toronto Dziesmu un deju svētku Rakstnieku cēliena radošā burve Andra Zommere aicināja katram rakstniekam lasīt paša izvēlēto valodā.

“You’re welcome to present in the language of your choice,” viņa atkārtoja epastā.

“Kā ar skatītājiem, kuņģi nesa-prot latviski?” es jautāju.

“Viņi var klausīties latviešu valodu kā putna dziesmu,” Andra atbildēja.

Un tā uz XVI Latviešu Dziesmu un deju svētku Kanadā Rakstnieku cēliena skatuves kāpa septiņi putni. Lasīšanas secībā tie bija Rasa Bugavičute-Pēce, Laris Krēsliņš, Baņuta

Starp valodām

Rakstnieku cēliena nosaukums *Krustcelēs/At Crossroads* likās tikpat lielā mērā attiecināms uz rakstnieku individuālajiem sniegumiem kā uz pasākuma neatgriezenisko pierādījumu, ka esam pārkāpuši robežu starp to, kas bija un būs.

Piemēram, kad es pirms daudziem gadiem sāku uzstāties rakstnieku cēlienos, mēs sevi uzskatījām par latviešu valodas sargeņģeļiem un nevienam pat nenāca prātā lasīt anglicki. Toties arī tas bija neiedomājami, ka mūsu starpā

Pēdējie pirmskaņa bērniņi, dzejniece Lolita Gulbe un rakstniece Inta Purva, kuņas abas pirms pieciem gadiem piedalījās Dziesmu svētku Rakstnieku cēlienā, ir aizgājušas mūžībā. Juris Zommers bija starp skatītājiem.

Ar šādām pārmaiņām ir arī noslēģusies zināma tematika. Mūsu atmiņās nav tā laika brīvā Latvija un karš: mēs pārstāvam citu laiku. Tomēr tāpat cenšamies saprast, kas notika un noveda līdz šodienai, pat, ja tas ir caur mūsu laulātajiem draugiem kā ir Michaela Weissmanes romānā *Rye bread marriage*.

“Viņi var klausīties latviešu valodu kā putna dziesmu.”

Līdzīgi kā citās Dziesmu svētku sfairās, arī šeit rodas vietas jaunam kreatīvam radošumam. Cerams, ka šis dos lielāku iespēju nākotnē piedalīties jauniem rakstniekiem un parādīt savu stilu un valodas pieeju.

Pie ugunsкура Anete Ivsiņa intervē Rasu Bugavičuti-Pēci.

Ugunsкура intervijas

Arī pasākuma organizēšanā bija jauni pagriezieni. Skatuves malās bija uzstādīti divi mākslīgi ugunsкура, kuņģus ļoti reālā, hi-tech veidā izveidoja skaņu meistars Stephen Pitkin.

Skatuves labajā pusē pie viena ugunsкура uz parka soliņa sēdēja cēliena vadītāja Anete Ivsiņa, kuņa pēdējā brīdī ļoti sekmīgi aizvietoja Betu Ludviku, kuņa bija zaudējusi balsi. Ivsiņai blakus viens pēc otra nosēdās rakstnieki, kuņģiem intervijās uzdeva dziļus, zīmīgus jautājumus.

Nenoliedzami bija pavadīts daudz laika, sīki iepazīstoties ar katru autoru un viņa darbiem. Pasākums būtu bijis brīnišķīgs arī tāpat bez lasījumiem un tikai intervijām, vai tikai ar lasījumiem. Nav brīnums, ka Weissmane savā Facebook profilā rakstīja, “I loved the interview!”

Starp uguns-kuriem un papardēm

No sākuma pieņēmu, ka uguns-kuriem ir saistība ar mežu un iepriekš-

minēto “latviešu valodu kā putna dziesmu”. Tomēr Zommere paskaidroja, ka viss risinās dziļākā līmenī.

“Ugunsкура doma veidojās no divām pusēm,” saka Zommere. “Pirmais bija sākt ar pastaigu, meža skatu un papardēm un arī ar joku par komēdijas programmu *Between two ferns* (starp divām papardēm), bet latviešu modē starp diviem uguns-kuriem.

Visnopietnākā bija doma par uguns-kuru kā Latvijas un latviskuma simbolu. Mēs, dzirksteles, lecam no uguns kā diasporas paaudzes pa pasauli.”

Rīkotāji bija arī slepus katrā skatuves galā novietojusi pa papardei kā zemapziņas mājienu oriģinālajai *Between two ferns* idejai.

Starpbrīdī skatītājiem izdala no Amerikas ievestu *Black Rooster* (Melngaiļa) rupjmaizi, kas ir Weissman grāmatas pamats. Tāpat varēja iegādāties autoru grāmatas un publikācijas, un baudīt izstādītos Gītas Kārklīņas un Jūlijas Fogeles mākslas darbus.

Laika spēles

Patiešām vienīgais, kas šim pasākumam trūka, bija laiks, vai, pareizāk, pulkstenis.

(Turpinājums 11. lpp.)

Rakstnieku cēliena radošā burve Andra Zommere aicina valodā klausīties kā putna dziesmā.

“Visnopietnākā bija doma par uguns-kuru kā Latvijas un latviskuma simbolu. Mēs, dzirksteles, lecam no uguns kā diasporas paaudzes pa pasauli.”

Rubess, Michaela Weissman, Karl Jirgens, Māra Gulēna (šī raksta autore) un Matejs Kalns.

Patiešām bija tāda kā žonglēšana ar valodām, un ne tikai latviski vai anglicki, bet arī latviski un anglicki, kā arī vēl visādi.

Rubesa lasīja latviski un anglicki no lugas, kuņa bija domāta latviski nerunājošiem; Krēsliņa latviešu dzeja skanēja arī ukraiņu tulkojumā. Toties divām rakstniecēm valodas izvēle bija negrozāma. Latvijas latviete Bugavičute-Pēce raksta latviski; amerikāniete Weissman ir ieprecējusies latvietībā un raksta anglicki.

būtu rakstniece no Latvijas vai kāds, kas raksta par latviešiem, neprotot latviski.

Tagad katrs lieto valodu vai valodas, kas padodas. Saikne ar latvietību tiek izteikta ne tikai ar latviešu vārdiem vien. Mateja Kalna romāni, piemēram, angļu valodā stāsta par notikumiem mūsdienā Latvijā un ir pieejami plašākai publikai. Mēs taču gribam izplatīt Latvijas ideju, pareizi?

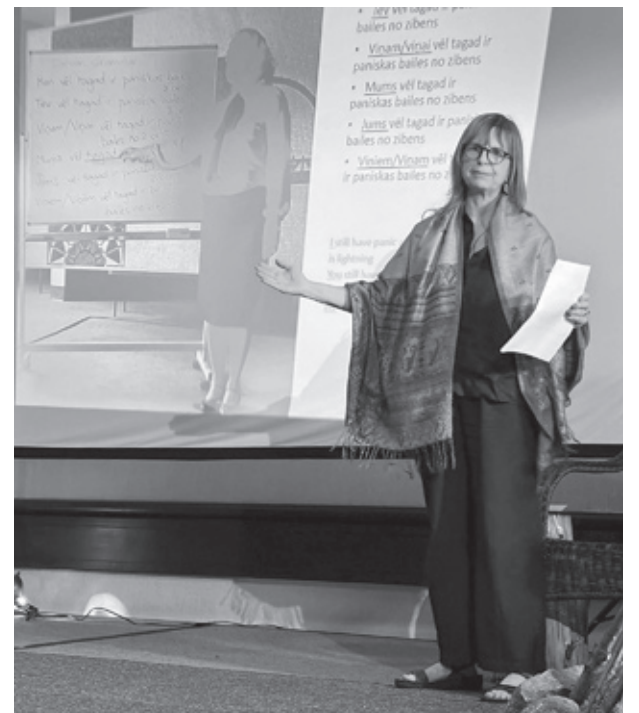
Starp paaudzēm

Šis laikam bija pirmais Dziesmu svētku Rakstnieku cēliens, kur piedalījās tikai pēc kuņa dzimuši rakstnieki.

Lai gan *Krustcelēs* dalībnieki bija “jauna” grupa (“Beidzot ir pienācis mūsu laiks,” man ausī čukstēja viens rakstnieks), mēs nekādā ziņā visi neesam jauni.

Michaela Weissman dzirkstošā sarunā pie ugunsкура.

Savus darbus lasa (no kr.) Laris Krēsliņš (viņa dzejoļu atdzejojumus ukraiņu valodā lasa viņa dzīvesbiedre Irina), Māra Gulēna, Karl Jirgens un Baņuta Rubesa.

Visi foto: Daina Kalns, Edvīns Rūsis, Māris Zariņš, Dveins Falks, Lilīta Tanne

Vai plānojat doties ceļojumā?

Northern Birch Credit Union
biedriem ir pieejama izdevīga
ceļojumu apdrošināšana!

Zvanot mūsu apdrošināšanas sadarbības
partneriem pa tālruni 1-877-885-2847, nosauciet
kodu 8528, lai saņemot īpašo biedru cenu.

**NORTHERN
BIRCH**
CREDIT UNION
www.northernbirchcu.com 416-922-2551

Zelenskis pieļauj krievijas dalību otrā Ukrainas miera samitā

(LETA) Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis paziņojis, ka krievijai vajadzētu būt pārstāvētai otrā Ukrainas miera samitā.

Krievija un Ukraina nav iesaistījušās tiešās miera sarunās, kopš abu valstu delegāciju sarunas cieta neveiksmi pirmajās nedēļās pēc krievijas atkārtotā iebrukuma Ukrainā 2022. gada februārī.

Jūnijā Šveicē notika pirmais samits, kas tika organizēts pēc Ukrainas lūguma. Tajā netika apspriestas miera sarunas, bet Kijiva centās iegūt starptautisku atbalstu principiem, kā izbeigt karu. Samita noslēguma deklarāciju parakstīja aptuveni 80 valstis, bet to neparakstīja dažas lielvalstis, kas uztur labas attiecības ar krieviju, piemēram, Indija un Saūda Arābija. Krievija uz samitu netika uzaicināta. Arī Ķīna konferencē nepiedalījās.

Maskava pēc pirmā samita paziņoja, ka jebkuras diskusijas par konflikta izbeigšanu, kuŗās nav iesaistīta krievija, ir absurdas.

Zelenskis preses konferencē Kijivā pēc vizītes ASV, kur viņš apmeklēja NATO samitu, paziņoja, ka, viņaprāt, krievijas pārstāvjiem vajadzētu būt klāt otrā samitā.

Viņš paziņoja, ka pirms otrā samita Katarā notiks atsevišķas sanāksmes par svarīgākajiem jautājumiem, tostarp par enerģētiku, bet Turcijā - par pārtikas nodrošinājumu. Savukārt Kanadā paredzēta atsevišķa sanāksme par ieslodzīto apmaiņu un humāno situāciju.

Savienotās Valstis paziņoja, ka atbalsta Ukrainas lēmumu uzaicināt krieviju uz otru samitu, taču pauda šaubas par to, vai Maskava ir gatava sarunām. "Ja viņi vēlas uzaicināt krieviju uz šo samitu, protams, mēs to atbalstām," žurnālistiem sacīja ASV Valsts departamenta preses pārstāvis Metjū Millers. "Mēs vienmēr esam atbalstījuši diplomātiju, kad Ukraina būs gatava, bet nekad nav bijis skaidrs, vai Kremlis ir gatavs reālai diplomācijai," viņš piebilda.

Zelenskis uzsvēra, ka Ukraina netiek spiesta sākt sarunas ar krieviju un ka Rietumu militārais vai finansiālais atbalsts netiek sniegts ar nosacījumu, ka jāiesaistās sarunās ar kremli. Viņš sacīja, ka ārvalstu atbalsts ļauj Ukrainai turēties pretī krievijas uzbrukumiem, bet nedod tai pietiekamu pārsvaru, lai uzvarētu, taču sīkāk nepaskaidroja.

Pēdējos mēnešos Zelenskis aicinājis sabiedrotos nodrošināt Ukrainai vairāk pretgaisa aizsardzības sistēmu. Viņš sacīja, ka pietiktu ar 25 "Patriot" pretgaisa aizsardzības sistēmas baterijām vai līdzīgām sistēmām, lai aizsargātu visu Ukrainu, taču atteicās atklāt, cik daudz šādu sistēmu jau ir izvietotas Ukrainā.

Viņš arī sacīja, ka nav nobažījies par Donaldu Trampu iespējamo ievēlšanu prezidenta amatā, lai gan Trampa administrācija, pēc visa spriežot, varētu būt labvēlīgāka pret kremli. "Es domāju, ka gadījumā, ja Donalds Tramps kļūs par prezidentu, mēs

Ukrainā notiekošā kara izbeigšana ar miera sarunām pagaidām izskatās neticami

(LETA) Ir diezgan grūti domāt par sarunu rezultātā panāktu mieru Ukrainā, jo tam ir nepieciešama abu pušu gatavība un piekrišana, kādas pagaidām nav, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumam "Rīta panorāma" vērtēja Latvijas vēstnieks NATO Māris Riekstiņš.

Laī arī no krievijas puses it kā ir izskanējusi gatavība sākt miera sarunas ar Ukrainu, krievija šīm miera sarunām izvirza priekšnosacījumus, kuŗi Ukrainai nekādā gadījumā nešķiet pieņemami. "Tas faktiski ir ultimāts, un skaidrs, ka ar šādu ultimātu tu nevienu

pie sarunu galda sev pretī nenosēdināsi," sacīja vēstnieks, uzsverot, ka tādā veidā krievija ar savu retoriku nerada ne mazākās ilūzijas par jebkādu gatavību reālām miera sarunām.

Vaicāts, kam tad ir jānotiek, lai karš Ukrainā beigtos, Riekstiņš atbildēja, ka tas var notikt tikai tajā brīdī, kad krievijas sabiedrība un vadošā elite apzināsies, ka ar militāriem instrumentiem krievijai neizdosies panākt Ukrainas pakļaušanu un ka krievijas ekonomika to "nespēs pacelt".

Krievijas propagandas mašīnrija cenšas uzturēt mītu,

ka valsts ekonomika ļoti labi attīstās, bet "tās, protams, ir pasaciņas, jo mēs skaidri redzam indikācijas, ka krievijas ekonomikai ir ļoti grūti," sacīja Latvijas diplomāts, atzīmējot, ka citādi krievijas prezidentam Vladimiram Putinam nebūtu vajadzējis doties vizītē uz starptautiski izolēto Ziemeļkoreju un runāt par iespējamu palīdzības saņemšanu no tās.

"Tās ir indikācijas, kas parāda, ka krievijai būs aizvien grūtāk financēt šo augstas intensitātes karadarbību," uzskata Riekstiņš.●

Ukrainā neitrālizēta krievu diversantu grupa, kas plānojuši uzbrukumus arī Baltijas valstīs

(LETA) Ukrainas drošības dienests (SBU) neitrālizējis krievijas diversantu grupu, kas Ukrainā, Polijā un Baltijas valstīs plānojuši dedzināt tirdzniecības centrus un citus objektus, pavēstīja SBU.

Krievijas federālā drošības dienesta (FSB) aģentūras grupā bijuši 19 cilvēki, kas dzīvojuši Ivanofrankivskas, Dņipropetrovskas un Poltavas apgabalos, kā arī Zaporijžas pilsētā.

Aizturēts "ienaidnieka šūniņas organizators un viņa līdzdalībnieks".

"Ļaudaŗi darbojās noziedzīga grupējuma sastāvā, un tā darbību attālināti koordinēja

krievijas specdienesta štata darbinieki," norādīja SBU.

Grupējuma mērķi bija "tirdzniecības centri, degvielas uzpildes stacijas, aptiekas un tirgi Ukrainā, Polijā un Baltijas valstīs", un tā dalībnieki par naudu vervēja "kandidātus civilo objektu dedzināšanas uzbrukumiem".

Šos cilvēkus, kā norāda SBU, bija plānots sūtīt uz Eiropas Savienības (ES) valstīm, izmantojot viltotus dokumentus, kas izsniegti uz trešo personu vārda.

Uzbrucēji arī plānoja filmēt dedzināšanas uzbrukumus un izmantot šos ierakstus, "lai gatavotu īpašas informācijas

operācijas, kuŗu mērķis ir graut sociālpolītisko situāciju ES", norādīja SBU.

Pēdējo mēnešu laikā Rietumu izlūkdienesti brīdinājuši par vērienīgu krievijas sabotāžas kampaņu Ukrainu atbalstošajās valstīs.

Cita starpā, kā ziņoja telekanāls CNN, krievijas nolīgtie aģenti plānojuši dedzināšanas un citus uzbrukumus Rietumu militārajām bazēm, kā arī centušies destabilizēt situāciju rietumvalstīs un ietekmēt sabiedrības noskaņojumu.

Šo operāciju galīgais mērķis, kā norādījuši NATO pārstāvji, ir vājināt Eiropā pārliecību, ka ir jāpalīdz Ukrainai.●

strādāsim kopā. Es par to neuztraucos," preses konferencē paziņoja Zelenskis.

Republikāņu partijas kandidāts vairākkārt apgalvojis, ka spētu ļoti ātri izbeigtu konfliktu, ja atkal uzvarētu ASV prezidenta vēlēšanās, kas, kā baidās Kijiva, nozīmētu, ka tā būs spiesta vest sarunas ar maskavu no neizdevīgām pozīcijām.

Tramps par savu vēlēšanu partneri kandidēšanai uz viceprezidenta amatu izraudzījis senātoru Džeimsu Deividu Vensu, kuŗš sacījis, ka palīdzībai Ukrainai nevajadzētu būt neierobežotai un ka Kijivai varētu nākties atdot maskavai daļu Ukrainas teritorijas. Zelenskis sacīja, ka vizītē ASV viņš ir ticis ar republikāņu gubernātoriem un pārliecinājies par partijas atbalstu. Viņš norādīja, ka "lielākā daļa Republikāņu partijas atbalsta Ukrainu."●

Kopš kara sākuma krieviju pametuši vairāk nekā 660,000 iedzīvotāju

(LETA—MEDUZA) Krievijas pilsoņu skaits, kas valsti pametuši kopš pilna mēroga kara sākuma un kas dzimtenē nav atgriezušies, ir aptuveni 666,000, konstatēts izdevuma "The Bell" pētījumā.

Vadībā ir tā dēvētie bezvīzu virzieni - Armēnija (110,000 cilvēku), Kazachstāna (80,000) un Gruzija (74,000).

Saskaņā ar "The Bell" aplēsēm aptuveni 80,000 krievu ir pārcēlušies uz Izraēlu un aptuveni 48,000 uz ASV. Savienotajās Valstīs krievijas pilsoņi masveidā lūdz piešķirt patvērumu, norāda izdevums.

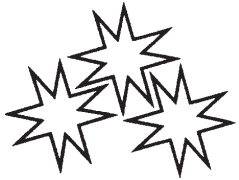
Eiropas Savienības valstu vidū krievijas pilsoņi vislielākā skaitā devušies

uz Vāciju (36,000 cilvēku), Spāniju (16,000) un Nīderlandi (12,000).

Latvijā saskaņā ar PMLP datiem 2022. un 2023. gadā krievijas pilsoņiem izsniegtas 1920 pirmreizējās pagaidu uzturēšanās atļaujas.

ES neietilpstošo Eiropas valstu vidū līdere ir Serbija - turp devušies aptuveni 30,000 krievu. Turcija ir kļuvusi par vēl vienu populāru galamērķi, uz kuriem krievi pārceļas kopš 2022. gada sākuma.

"The Bell" aptaujātie eksperti uzskata, ka pašreizējais emigrācijas vilnis ietekmēs krievijas ekonomiku, demografiju, zinātņu un kultūru.●

Nodrošiniet Latviešu Centru nākamām paaudzēm ar testamentāru novēlējumu!

Kad esat atcerējušies savus tuviniekus, lūdzu, apsveriet iespēju savā testamentā daļu novēlēt arī Kanadas Latviešu Centram Toronto.

Jūsu novēlējums Latviešu Centram radīs mūžīgu latviešu mājvietu nākamām paaudzēm.

Kanadas Latviešu Centrs Toronto
4 Credit Union Drive, Toronto M4A 2N8
416-759-4900 / office@latviancentre.org

KRISTUS DĀRŽS LATVIEŠU MĀJA

11290 Pine Valley Drive
Woodbridge, ON
L3L 0B1
905-832-3300
Kristusdarzs@klatvianhome.com

KRISTUS DĀRŽS LATVIEŠU MĀJA piedāvā

- labvēlīgu un drošu vidi
- pastāvīgu aprūpi
- pienācīgu medicīnisko palīdzību
- garīgu atbalstu un sapratni
- dažādas nodarbinātības un programmas, pasākumus un izbraukumus

Mēs gādājam par Cilvēkiem, kuri gādā par latviskumu un labklājību šeit.

**EMBASSY OF
LATVIA**

Latvijas vēstniecības
Kanadā adrese
**350 Sparks Street,
Suite 1200
Ottawa, Ontario
K1R 7S8**
tel.: (613) 238-6868
(613) 238-6014
e-pasts:
embassy.canada@
mfa.gov.lv
mājas lapa:
www.mfa.gov.lv/ottawa

Saulaines grāmatu klētiņa pieņem ziedotās grāmatas latviešu un angļu valodā.

Dodiet ziņu, ja meklējat kādu īpašu izdevumu.
Zvanīt: Kristīnei Stivriņai 705-424-6226
stivriks2020@gmail.com

Viss ienākums par grāmatām iet par labu Saulainei!

Latviešu Centra Toronto Bibliotēka

Vasarā bibliotēka būs slēgta īpašos gadījumos:
azichmanis@hotmail.com

Lasīšana izved mūs no mājas
Uz redzēšanos!

Vasaras saulgriežos zivjērgļu ligzdā izšķīlušies Līgucis un Jancis

(LETA) Vasaras saulgriežos - 23. un 24. jūnijā - zivjērgļu Svinga un Selgas ligzdā Kurzemē izšķīlās Līgucis un Jancis, liecina Latvijas Dabas fonda (LDF) nodrošinātās tiešsaistes kameras ieraksti.

Zivjērgļu tēviņam Svingam šosezon nācās būt pacietīgam, lai piesaistītu partneri kopīgiem pēcnācējiem.

LDF ornitologs Jānis Ķuze informē, ka abi ligzdas putni - Svings un Singa - ligzdā atgriezās 31. marta rītā. Taču jau kopš 20. aprīļa Singa no ligzdas pazūd, savukārt no 22. aprīļa Svinga mājoklī ierodas Selga. Svings ļoti cenšas rūpēties par jauno draudzeni, 25. aprīlī tai galdā tiek celta "zelta zivtiņa" jeb koi karpa no kādas privātās zivjaudzētavas.

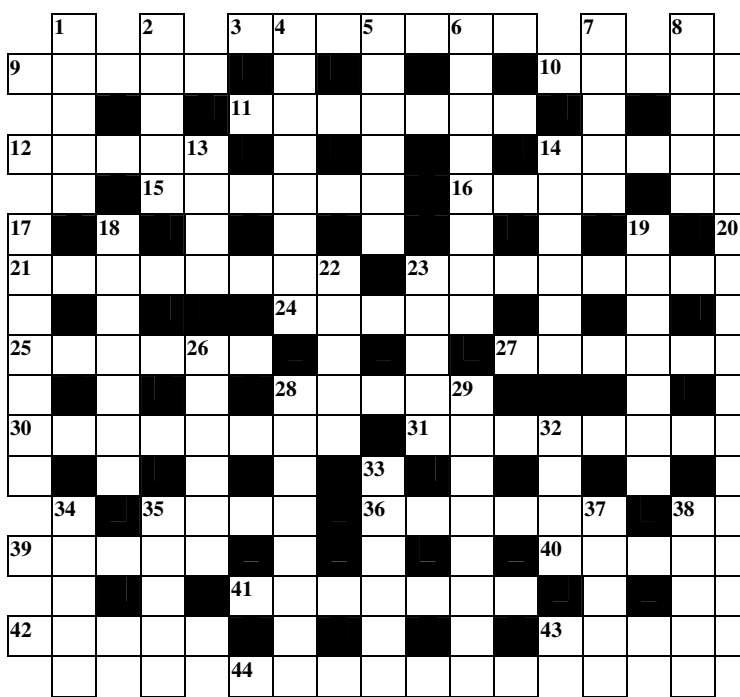
Pirmā ola tika izdēta tikai 17. maijā, otra - 20. maijā. Abi putni uz maiņām perēja, līdz 23. jūnija agrā rītā izšķīlās Līgucis,

savukārt Jāņu dienas pievakarē - Jancis, kuŗu barošanai tēvs regulāri piegādā zivis.

Zivjērgļu speciālists Aigars Kalvāns forumā atzīst, ka šis ir vēls perējums, taču gandrīz katru gadu ir šādi viens līdz trīs gadījumi, kad vismaz mēnesi veci mazuļi gredzenojami ir jūlija beigās. Viņš norāda, ka nav pārāk daudz informācijas par to, vai tik vēlu šķīlušies mazuļi izdzīvo. Esot tikai viens viņa 25. jūlijā gredzenotā putna atradums.

Kalvāns skaidro, ka mātītes pamet ātrāk ligzdu, bet tad, kad mazuļi jau ir lidojoši un patstāvīgi. Mātītes nemigrē uz ziemošanas vietām, kad pamet ligzdu, bet gan tikai klaiņo. Iespējams, tām mātītēm, kas vēlāk izdēj olas, izpaliek klejošana. "Katrā ziņā, būs interesanti vērot, kas tiešsaistes kameras ligzdā notiks," piebilst ornitologs.●

Krustvārdu mīkla Nr. 696

6.Rajona centrs Latvijā, Vidzemē. 7.Kājas daļa no iegurnā līdz ceļa locītavai. 8.Mantojams angļu aristokrātu tituls. 13.Rau, re! 14.Šaura josla, strīpa. 17.Zeķu, cimdu augšējās malas. 18.Vērtspapīri. 19.Ar pūlēm izrunāt, izteikt. 20.Paresna virve. 22.Sens, primitīvs gaismeklis. 23.Interesu biedrība. 26.Latviešu tautasdeja. 28.Atbrīvot no soda par grēkiem. 29.Līgava. 32.Pārpurvojusies upes paliene. 33.Izsaukmes vārds, ko lieto nonākot nelaimē. 34.Pirms īsa brīža, tikko. 35.Saules harmonijas, veseluma simbols latviešu mitoloģijā. 37.Izārdīties, izjukt. 38.Kaņepju sviests.

(Atminējums
nākamā numurā)

Sastādījis Māris Cinītis

Līmeniski. 3.Latviešu baletdejojāja (1919–2000), Latvijas Operas un baleta teātra soliste (1939–1963). 9.Latvijā iecienīts piena produkts. 10.Uzņemt līgavu sievas kārtā latviešu kāzu tradīcijās. 11.Latvijas Republikas otrais prezidents (1871–1939). 12.Svētais koks latviešu mitoloģijā. 14.Kaitējums, zaudējums. 15.Uzsvērti deklamē. 16.Rožu dzimtas vasarzaļš krūms ar baltiem ziediem. 21.Sals. 23.Negatīvi vērtēt, pelt. 24.Mācību iestāde. 25.Vientiesīgas, lētticīgas. 27.Metalla veidojumi zirgu nagu iekšpusē. 28.Apstākļi,

kas pierāda aizdomās turamā nevainību. 30.Tēls brāļu Kaudzīšu romānā "Mērnieku laiki". 31.Sena, izmirusi baltu tauta. 35.Lapu koks ar vējā drebošām lapām. 36.Atgremotāju dzīvnieku (govju) kuņģu daļas. 39.Salīcis. 40.Vieta zem pleca locītavas paduses rajonā. 41.Asināt, kapināt izkapti. 42.Tēls A.Brigaderes lugā "Maija un Paija". 43.Keramikas trauks. 44. Darīt darbu.

Stateniski. 1.Latviešu rakstnieks (1883–1940), poēmas prozā "Straumēni" autors. 2.Rīks augsnes pamatapstrādei. 4.Baznīca. 5.Pārcelties uz citu vietu, teritoriju.

Krustvārdu mīklas Nr. 695 atminējums

Līmeniski. 2.Ēvele. 4.Āmurs. 7.Reiz. 8.Ziņot. 9.Urga. 10.Ezeri. 12.Ekers. 14.Osis. 16.Salas. 19.Tase. 22.Sprīdis. 23.Sekstes. 24.Acis. 27.Plaša. 29.Lama. 31.Maskēt. 32.Upmala. 33.Grasis. 36.Agaves. 38.Gids. 40.Svins. 41.Amen. 44.Noganīt. 45.Elipses. 46.Ikss. 49.Ailes. 51.Lize. 53.Uzacs. 54.Ālava. 55.Krāt. 56.Tālāk. 57.Vāģi. 58.Avene. 59.Tauva.

Stateniski. 1.Mežs. 2.Ēzes. 3.Ezis. 4.Ātes. 5.Sust. 6.Ogas. 11.Eglītis. 13.Emisija. 14.Opera. 15.Iesmi. 17.Apsalt. 18.Apsīšu. 20.Ausma. 21.Eseja. 25.Cimdi. 26.Smogs. 27.Pēlis. 20.Apogs. 29.Lapsa. 30.Mirte. 34.Atmaksa. 35.Svētki. 36.Andele. 37.Vārpata. 38.Gudri. 39.Donas. 42.Masti. 43.Nulle. 47.Kore. 48.Suta. 49.Aste. 50.Sākt 51.Lava. 52.Zāģi.

Iedzīvotāju kaitīgo ieradumu vidū ir neizgulēšanās, smēķēšana un neveselīgs uzturs

(LETA) Veselīgs dzīvesveids ir pamats lieliskai pašsajūtai, labai veselībai un iekšējai enerģijai, tomēr iedzīvotāji bieži vien min, ka viņiem piemīt tādi neveselīgi paradumi kā neizgulēšanās, smēķēšana un neveselīga ēšana, liecina "Mana aptieka & Apo-

theka" Veselības indeksa pētījuma dati.

Neizgulēšanos minējuši 27% iedzīvotāju. Saskaņā ar aptaujas datiem visbiežāk šis kaitīgais ieradums piemīt 37% iedzīvotāju vecumā no 35 līdz 44 gadu vecumam, 34% iedzīvotāju, kuŗi kopumā dzīvo

neveselīgi un 33% iedzīvotāju ar pamatizglītību.

Smēķēšanu minējuši 26% iedzīvotāju. Lai gan pastāvīgi tiek īstenotas dažādas kampaņas smēķēšanas paraduma mazināšanai, tomēr pētījums liecina, ka pēdējo sešu gadu laikā būtiskas izmaiņas nav notikušas, un šajā laika posmā svārstības bijušas vien četru procentpunktu robežās. Regulāra tabakas smēķēšana ir izteiktāka iedzīvotājiem ar

pamatizglītību - 45%, aptaujātiem, kuŗi kopumā dzīvo neveselīgi - 40%, un vīriešiem - 37%.

Savukārt katrs piektais Latvijas iedzīvotājs atzīst, ka viņam piemīt neveselīgas ēšanas ieradums. Līdzīgi kā smēķēšana arī šis paradums visbiežāk izplatīts starp iedzīvotājiem ar kopumā neveselīgu dzīvesveidu - 44% un iedzīvotājiem ar pamatizglītību - 34%.●

Darbīgs vīrs aizsaulē

Andrejs Briedis
1934 - 2024

*Tā gaisma, ko izstaro svece,
Tas gaišums, kas liesmiņā plīvo,
Tas izplēn un pazūd, un gaist,
Bet gaisma, kas cilvēkā dzīvo,
Un siltums, ko izstaro sirds,
Tas nezūd - tas paliek un mirdz.*

Ar pateicības pilnām sirdīm atvadāmies no patiesi baltas dvēselītes, kuŗas labestība un gaišums vēl ilgi dzīvos ģimenes, draugu un Toronto latviešu sirdīs un atmiņās. Šī gada 25. jūlijā Andrejs Briedis iemina takas aizsaulē, kur viņu sagaidīja māte Emīlija Briede (Midega) un tētis Augusts Briedis, sieva Anniņa Briede (Pūce) un vecākais brālis Jānis Briedis ar savu ģimeni.

Dzimis Rīgā 1934. g. 13. aprīlī Andrejs Briedis pavadīja bērnības dienas "Jaunvītagās" Straupes pagastā, kur iesējās un atplauka viņa darbīgais raksturs un cieņa pret dabu. Ar dziļu mīlestību pret dzimteni Andreja ģimene devās bēgļu gaitās otra pasaules kara laikā caur Vāciju līdz Kanadai.

Ar kluso un izpalīdzīgo raksturu Andreju Briedi bieži varēja sastapt, čakli izpalīdzot un atbalstot, kur un kā vien varēja.

Andrejs bija aktīvs un apņēmības pilns dalībnieks latviešu sabiedrībā Toronto. Ar savu kluso, toties bezgala izpalīdzīgo raksturu Andreju bieži varēja sastapt, čakli palīdzot un atbalstot, kur un kā vien varēja.

Andrejam bija liels gods un

prieks ilgus gadus dziedāt ar Svētā Andreja baznīcas kori un dejoj ar Diždanci. Atbalstot savu sievu Anniņu teātrī, Andrejs nodarbojās aizkulisēs ar skatuves uzbūvi un tehniskiem darbiem.

Andrejs bija precīzs un orientēts uz detaļām, kas labi kalpoja viņa karjērai kā tehniskam zīmētājam. Varēja vienmēr izjust un mācīties no Andreja krietnuma, rūpīguma un augstās cieņas pret darbu.

Andrejs ziedoja gandrīz visu savu brīvo laiku lauku darbiem ģimenes saimniecībā Holland Marsh, kā arī pašizlīdzīgi talkojot Sidrabenes un Gaŗezera nometnēs. Viņš vienmēr atbalstīja Latviešu skautus

Mūžībā aizsaukta mūsu mīlā

Aija Ondrich dzim. Jēkabsone

dzimusi 1927. gada 16. oktobrī Rēzeknē, Latvijā
mirusi 2024. gada 15. jūlijā Toronto, Ontario

Mīlā piemiņā viņu paturēs

**dēli Jans, Eric un Arnis ar ģimenēm,
radi plašā pasaulē**

un gaidas. Andreja bezgalīgā mīlestība pret savu ģimeni un latvietību bija jūtama, atbalstot abus dēlus latviskajā audzināšanā.

Ar īpašu mīlestību viņš tiek godināts ģimenes lokā: dēli Reinis un Kārlis, vedekla Diāna, mazdēli Dainis, Austris, Markus un Kairis.

Ilgu mūžu nodzīvoji,

Daudz darbiņu padarīji.

Lai nu viegli Zemes māte

Pārklāj tavu augumiņu.

Vieglas smiltis un saldu dusu Andrejam. Uz tikšanās.

Andrejs tiks izvadīts no York Cemetary (160 Beecroft Road, North York, ON, M2N 5Z5) ceturtdien, 8. augustā. Pl. 12.00 sāksies vizitācijas

apmeklējums, tad pl. 13.00 būs atvadu dievkalpojums un izvadīšana sekos.

Ja vēlaties daudzinaņ Andreja atmiņu, aicinām sūtīt ziedojumus viņa vārdā: *Toronto Latviešu biedrības Sestdienas skola* (ziedojuma nolūkam ierakstot "TLBSS Andreja Brieža piemiņā") <https://lnak.net/ziedojiet-izglitibas-un-kulturas-fondam/>. Andrejs bija liels lasītājs, un ziedojumi skolai ir ar īpašu nolūku atbalstīt lasītprasmi un prieku nākamajā paaudzē. ●

Diāna Briede

Svētki ir klāt

(Turpinājums no 8. lpp.)

līdzī bija lielais Dziesmu un Deju svētku plakāts, bija obligāta un jauka fotografēšanās ar visiem.

Pateicos par smago Gardiner Expressway satiksmi, jo varēju pavadīt vairāk laika ar šo jauko pāri – mēs svētkos tiksīmies atkārtoti. Pat izkāpjot pie Sheraton viesnīcas, vēl runājāmies ilgāku laiku – kaut esam mūziķi no pilnīgi citām vietām, atklājām, ka mums ir daudz kas kopējs (kā laikam visiem latviešu mūziķiem, līdzīgas vērtības).

Pirmdienas vakarā mājās vēl pēdējie darbi – šoreiz personīgi: savākt drēbes, tautas tērpu, čellu, čella piederumus un visas notis. Neko nedrīkstēja aizmirst, jo otrdien jau ievāksos viesnīcā.

Mūsu mājās bija izkārtots grafiks ar militāru precīzītāti. Es došos uz 2. jūlija rīta orķestra mēģinājumu ar sabiedrisko transportu, Māra ar pilnu minivan ar gan mūsu mantām, gan eksponentiem un piederumiem viņas rīkotai Daiļamatnieku izstādei uz Sheraton. Tad nākamā dienā būs znots Matejs

ar īrēto smago mašīnu, kuŗš brauks vispirms pie mums, tad uz Centru, tālāk uz Sheraton ar pārējām izstādes mantām, bet ļoti precīzi iegaumējot Sheraton ielādēšanas uzdotos laikus: visādas mantas tika ievāktas tajā dienā: to starpā svētku "Vadoņi", īrētais flīģelis, īrēti instrumenti balles kapelām, Artas Jēkabsones ansamblim un Raxtu Raxtiem un visādi materiāli izstādēm un tirdziņam.

Ne ka tā bija atpūta no slo-dzes, bet otrdienas rīts ausa kā burvīga kulminācija visam, ko bijām cerējuši un plānojuši pēdējos gadus. St. Andrew's baznīcā mūs laipni sagaidīja, un īrētie gaisa dzesinātāji bija dienējuši visu nakti. Ar kolleģi Arturu Jansonu uzstādījām orķestrim sēdvietas. Ieradās mīlie, mīlie orķestra mūziķi – šorīt tikai stīdzinieki, flautiste Ilona Kudiņa no Bostonas un burvīgi viesi (par kuŗiem nedaudz vēlāk). Bijām visi jau sadarbojušies agrākos svētkos, arī ASV, un manīju, ka ne tikai es novērtēju šo momentu, bet ikviens no viņiem arī, un smaidīgi sasveicinājāmies no

jauna, bet tikpat ātri ķērāmies pie lielā darba: programmas trīs koncertiem. Nevaru atcerēties kādu momentu, kad šie smaidi būtu pazuduši no mūsu sejām.

Šajā pirmajā mēģinājumā mūs sagaidīja vairākas fantastiskas sakritības. Brusubārdas ģimenei no Milvokiem ir seši brāļi un māsas, kuŗi ir izskolojušies kā profesionāli mūziķi. Pieci no viņiem piedalījās svētkos, arī tēvs Ernests Brusubārdis III kā Kopkoŗa virsdiriģents. (Daniella netika, jo tieši svētku laikā gaidīja savu pirmo vījoliņu. Ezra William Smith piedzima 20. jūlijā.) Pricējāmies par visiem pieciem un piedāvājām četriem no viņiem spēlēt vienu no Pēteŗa Vaska četriem stīgu kvartetiem kā vienībai. Jaunākā Arianna, pieņemot mūsu ielūgumu piedalīties, "piedāvāja" savu vīru Toby Grace, profesionālu bundzinieku. Protams, tādu ņemam pretī! Toby Grace atsūtot savu CV, uzzinājām, ka viņš no septembŗa spēlēs ar Andri Nelsonu un Bostonas Simfonisko orķestri! (Nez vai Nelsons zināja par viņa latviešu

sakariem.) Momentā likām viņu visos koncertos, un noīrējām labākos timpānus. (Arvīda Purva kantātei "Laiks" ir nozīmīga un prasīga loma timpāniem, un tieši prātojām, kā to vislabāk pildīt. Atbilde mums iekrita klēpī.)

Tajā pašā klēpī iekrita orķestra diriģents Farhads Stade. Septembrī satīku diriģentu Stadi pirmo reizi mūsu svētku rīkotās tikšanās Latvijas Nacionālā kultūras centra telpās ar ieinteresētiem koŗiem, kuŗi apsvēra braukšanu uz Kanadu. (Mūzikas nozares vadītājs Kaspars Reinis ir savā laikā bijis maestro Stades audzēknis.) Jelgavas novada jauktais koris "Svīri" un diriģents Stades pieteicās uz šo tikšanos. (Jelgavnieki un vēl 14 koŗi no Latvijas nolēma to darīt!) Kaut viņu nepazīnu, vārdu pazīnu ļoti labi: vairāk nekā 25 gadus Latvijas Nacionālās operas un baleta diriģents. Likām viņu arī tūlīt pie darba: vadīt orķestri solo gabalos, bet arī "lielākos" koŗu skaņdarbos ar orķestri: Jurjāna kantātē "Tēvijai" un Vītola "Beverīnas dziedonī". 21 stīdzinieki (un Ilona un Toby) momentā iesmēlās viņa pieredzē, un viņš ar šarmu,

zināšanām un enerģiju apbūra orķestri. Sākām otrdienas rītā strādāt pie diviem īpaši iemīļotiem skaņdarbiem: Jāņa Kalniņa klavierkoncerta ar agrākminēto pianistu no Detroitas Rūdolfu Ozoliņu (Maijas Kovaļevskas koncertmeistaru) un pie mana favorīta gabala visos svētkos Jāņa Mediņa poēmas "Pie baznīcas", pamatotas uz Rozentāla slavenās gleznas pie Saldus baznīcas trepēm.

Dzejnieks Jānis Peters 30. jūnijā nosvinēja savu 85. dzimšanas dienu. Man vienmēr galvā būs viņa nozīmīgie ievada vārdi viņa un Raimonda Paula kopējam opusam "Manai dzimtenei":

"Es redzu – nāk vīri pelēkos vadmalas svārkos. Ir 1873. gads. Dimd Rīga, un pirmie dziedāšanas svētki ir sākušies".

Priekš manis, ar šo mēģinājumu, svētki bija klāt. 151 gadus pēc pirmajiem un 6,750 km no Rīgas, dimd Toronto un XVI Dziesmu un Deju svētki Kanadā ir sākušies!

(Turpinājums sekos)

LNAK uzsāk jaunu projektu latviešu valodas apguvei pieaugušajiem un pirmsskolas vecuma bērniem

Latviešu Nacionālā Apvienība Kanādā (LNAK) ar prieku paziņo par jauna projekta uzsākšanu, lai izveidotu divas īpašas sadaļas savā mājas lapā www.lnak.org.

Divas jaunas sadaļas latviešu valodas apguvei

Pirmā sadaļa būs veltīta pieaugušajiem, kuri vēlas apgūt vai uzlabot savu latviešu valodu. Šajā sadaļā būs pieejama informācija par dažādiem mācību materiāliem, kā arī par tiešsaistes kursiem. Tiek izveidots *WhatsApp* forums pieaugušajiem, kur ikviens varēs dalīties ar ieteikumiem, jautājumiem un praktiskiem padomiem, kā efektīvi apgūt latviešu valodu.

Otra sadaļa būs veltīta ve-

cākiem un vecvecākiem, kuri vēlas palīdzēt saviem bērniem un mazbērniem apgūt latviešu valodu no agrīna vecuma. Šeit būs pieejami dažādi materiāli un rīki, kas atvieglos latviešu valodas apguvi mazuļiem un pirmsskolas vecuma bērniem. Mēs esam saņēmuši lūgumus pēc šādas informācijas un padomiem, īpaši no ģimenēm, kur viens vecāks ir nelatvietis vai ar vājām latviešu valodas zināšanām.

Projekta vadītājas un aktivitātes

Lai šo projektu veiksmīgi īstenotu, LNAK ir piesaistījusi trīs projektu vadītājas: Diānu Briedi, Lauru Smīti un Aiju Mazsīli. Viņas būs atbildīgas par projekta īstenošanu līdz tā noslēgumam 2024. gada

oktobrī.

Lai izprastu sabiedrības vajadzības, projekta ietvaros tiks organizētas aptaujas, intervijas, virtuālas sanāksmes un *WhatsApp* forumi. Tiks meklēti un analizēti pieejamie materiāli un praktiski padomi valodas apgūšanai, kuri tiks apkopoti un publicēti speciālā LNAK mājas lapas (www.lnak.org) sadaļā, kur ikviens interesents ar tiem varēs iepazīties un tos izmantot.

Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) Izglītības nozares izveidotajā vietnē sietiņš.lv ir atrodams plašs dažāda veida mācību materiālu klāsts, kas noder ne vien tikai skolotājiem, bet arī vecākiem. Palīdzēsīm norādīt uz sietiņš.lv vispiemērotākajiem materiāliem tieši zīdaiņiem un pirmsskolas bērniem, kā arī pieaugušajiem. LNAK

mājas lapas jaunajās sadaļās norādīsīm uz sietiņš.lv resursu izlasi, kā arī citām noderīgām interneta vietnēm. Piedāvāsim arī vienkāršākus materiālus, kurus varēs izmantot sabiedrība. Projekta mērķis ir atlasīt materiālus, kurus ir lietojuši un iesaka citi diasporā dzīvojoši latvieši, lai lietotāji neapjuku plašajā materiālu piedāvājuma klāstā.

Aicinājums vecākiem un vecvecākiem piedalīties un sekot līdzi jaunumiem

Lai projekts būtu atbilstošs sabiedrības vajadzībām, LNAK aicina visus diasporas mazo bērnu vecākus un vecvecākus piedalīties aptaujā. Aptaujas saiti var atrast LNAK mājas lapā www.lnak.org vai rakstot uz e-pastu: admin@lnak.org. Jūsu līdzdalība ir ļoti svarīga, jo tā palīdzēs mums atlasīt programmas, aktivitātes un materiālus, kas pielāgoti jūsu un jūsu ģimeņu vajadzībām.

Otrs pasākums, uz kuru aicinām visus pirmsskolas vecuma bērnu vecākus un vecvecākus, ir Zoom sanāksme par

mazuļu un pirmsskolas vecuma bērnu latviešu valodas attīstību. **Pasākums notiks 14. augustā plkst. 19.00.** Lai pieteiktos un saņemtu Zoom saiti, lūdzam rakstīt uz admin@lnak.org.

Sekojiet līdzi jaunumiem LNAK mājas lapā, kur pavisam drīz jaunajās sadaļās būs pieejami jau pirmie materiāli. Mēs ceram, ka šis projekts veicinās latviešu valodas saglabāšanu un lietošanu mūsu sabiedrībā un palīdzēs gan pieaugušajiem, gan bērniem sasniegt savus valodas mācīšanās mērķus.

Šo projektu, kas ietilpst "Kanadas latviešu kopienas digitālās komunikācijas, savstarpējās sadarbības un informētības veicināšanas" ietvaros, finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Projekta mērķis ir nodrošināt pieaugušajiem un ģimenēm nepieciešamos rīkus un resursus, lai veicinātu latviešu valodas apguvi un lietošanu ikdienā.●

Laura Smīte

Latviešu valodas apguves projekta vadītājas (no kr.) Diāna Briede, Laura Smīte un Aija Mazsīle.

Izcils latviešu mākslinieks

Latvijas Pasts velta pastmarku Jāzepam Grosvaldam

Latvijas Pasts izdevis jaunu pastmarku bloku seriājā Izcilie latviešu mākslinieki - jaunais izdevums veltīts gleznotājam Jāzepam Grosvaldam (1891-1920).

Filatēlijas izdevumu meta autore ir māksliniece Lilija Dinere, kuŗa pastmarku bloka un aploksnes vizuālajā noformējumā izmantojusi reprodukcijas no Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja krājumā esošajiem Jāzēpa Grosvalda darbiem: "Latviešu kareivji Rīgas ielā" (1919), "Sieviete ar vēdekli" (1914), "Dāmas restorānā" (1913-1914), "Kurzes bēgļi Rīgas stacijā" (1915), "Varavīksne (Dzimtenes skats)" (1917), kā arī Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas materiālus.

Latviešu mākslinieks Jāzēps Grosvalds (1891-1920) bija daudzpusīga, izcili talantīga personība, par kuŗu iespējams sacīt, ka būtībā visas viņa

darbības uzskatāmas par mākslas faktu - ne tikai paši mākslas darbi, bet arī vēstules, dienasgrāmatas, krāšņi pašdarināti žurnāli, pat modernais ģērbšanās stils. Dzimis un audzis Rīgā, daudz ceļojis pa Eiropu un apmeties uz dzīvi Parīzē, no kuŗas atgriezies piespieda Pirmais pasaules karš. Tas arī noteica iepazīšanos ar citiem jaunajiem latviešu māksliniekiem, kuŗus viņam bija iespēja izglītot par jaunākajām tendencēm, kļūstot par klasiskā modernisma

ievadītāju latviešu mākslā.

Pastmarku seriāja Izcilie latviešu mākslinieki tiek izdota kopš 2016. gada - šajā laikā emitēti astoņiem dažādiem latviešu māksliniekiem veltīti pastmarku bloki: Jānim Rozentālam (2016), Jānim Tīdemānim (2017), Ansim Cīrulim (2018), Johanam Valteram (2019), Gustavam Klucim (2020), Jānim Pauļukam (2021), Hildai Vikai (2022) un Kārlim Padegam (2023).●

Latvijas Pasts